

Socijalizam danas

Glasilno Socijalističke radničke partije Hrvatske

Broj 8 • Godina 1 • prosinac 2010. • www.srp.hr

Ivan Plješa
„Jadran“ Crikvenica – anatomija jednog sramnog
propadanja **str.3**

Jasna Tkalec
Kakav će biti ishod krize? **str.4**

Ivica Bašić
HDZ-ovska farsa s umirovljenicima **str.6**

4. Sjednica Glavnog odbora SRP-a
Zalog energičnijem političkom angažmanu **str. 7**

Skupština Mladih socijalista SRP-a
Reorganizacija omladinskog krila **str.7**

17. Svjetski festival demokratske omladine i
12. Međunarodni susret komunističkih i radničkih partija u Južnoafričkoj
Republici
Crveni prosinac na crnom kontinentu **str.7**

Deklaracija iz Tshwanea **str.9**

Deklaracija jedinstvene delegacije delegata s prostora
bivše Jugoslavije **str. 12**

Novogodišnje druženje članova i simpatizera SRP-a
Sretno u 2011.! **str.13**

Govor predsjednika SRP-a na novogodišnjem
druženju **str.13**

Protesni skup radnika „Kamensko“
Gonija bez kraja **str.14**

Komemorativni skup
Komemoracija i protest u Prkosu Lasinjskom **str.14**

Rezolucija Radničke borbe o Europskoj uniji
Ne Europskoj uniji – da ujedinjenoj Europi! **str.15**

Uz prisjećanje na 61. godišnjicu osnivanja prvog Radničkog savjeta u bivšoj
Jugoslaviji – samoupravljanje u solinskoj tvornici „Prvoborac“
Moj dida - udarnik **str.16**

Prenosimo:
Intervju: Manfred Max-Neef
Ekonomija bosih nogu **str.17**

Knjiga
Salamon Jazbec: Sociologija hrvatskog revizionizma **str. 19**

Izlazi jednom mjesečno,
dijeli se besplatno.

Izdavač:

Socijalistička radnička partija
Hrvatske,
Pavla Hatza 14, 10 000 Zagreb

E-mail: srp@srp.hr
tel./fax: +385 (0)1 48 35 340
www.srp.hr

Glavni i odgovorni urednik:
Božidar Dugonjić

Redakcija:
Ranko Adorić, Boris Bogdanić,
Aleksandar Hrastović, Svetozar
Livada, Ivan Tićak, Dalibor Vidović

Žiro račun broj:
2360000-1101539336

“Socijalizam danas“ je glasilo Socijalističke radničke partije Hrvatske osnovane 25. listopada 1997. u Zagrebu. SRP okuplja ljude koji se u Hrvatskoj zalažu za demokratski socijalizam, kakav će se u 21. stoljeću neminovno rađati iz svjetskih i evropskih društvenih kretanja i promjena, pa utoliko neće zaobići ni Hrvatsku. Svoja programska opredjeljenja i praktičnu politiku SRP zasniva na pozitivnim dostignućima i iskustvima socijaldemokratskih, socijalističkih i komunističkih partija i pokreta u svijetu, a posebno na pozitivnim dostignućima radničkog, socijaldemokratskog i komunističkog pokreta u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji, te na težnjama i rezultatima u borbi za radničko i društveno samoupravljanje. SRP zastupa interese većine stanovništva koje sredstva za život stiže svojim fizičkim i umnim radom u poljoprivredi, industriji, školstvu, zdravstvu, znanosti, kulturi, upravi i drugim djelatnostima. SRP ima svoje mjesne, općinske, gradske i regionalne organizacije širom Hrvatske, a one djeluju putem svojih klubova i foruma. Omladinski dio SRP-a ima svoje posebno ime: Mladi socijalisti i uživa veliku autonomiju u stranci.

Uvodnik

Dalibor Vidović, Predsjednik Regionalne organizacije SRP-a Primorsko-goranske

Glasati za SRP znači zakoračiti prema humanizaciji društva

Kraju se primakla godina u kojoj je svakom postalo jasno da živimo u državi koju vladajuće političke strukture koriste kao sredstvo za postizanje svojih sramnih pa i doslovno zločinačkih namjera; u državi u kojoj otimačina nije samo incident, pa čak niti pravilo, već, usudio bih se reći, za neke i sami smisao njenog postojanja; u državi u kojoj je korupcija primarni model poslovanja i ponašanja općenito. Građanin je formalno, prema Ustavu, nositelj vlasti, a u stvarnosti „podanik“. Ne samo, premda primarno, zbog siromaštva, već i zbog nefunkcioniranja društvenih mehanizama koji bi mu trebali omogućiti ostvarivanje njegovih prava i interesa.

Kroz višegodišnji rad u drugama za zaštitu ljudskih prava, uvjerio sam se kako su razmjeri nepoznavanja prava, od strane onih koji su zaduženi za njegovo provođenje, golemi. Uzroke potpune pravne nesigurnosti treba tražiti u pravnim fakultetima koji ne proizvode kvalitetne kadrove, ali i u zločinu nad pravosuđem počinjenim '90-tih, u svojevrсноj pravosudnoj kontrarevoluciji, kad su sposobni kadrovi masovno zamijenjeni podobnima. Mozaik protupravnog sudovanja ne kreira samo neznanje pravosudnih dužnosnika – upotpunjuje ga i teško shvatljiva nezainteresiranost za provođenje prava i pravde. Opisana pravna nesigurnost pogađa, naravno, samo građane koji uspiju artikulirati svoj problem pred nekim državnim tijelom. Svi ostali, a to je velika većina, presiromašni su za plaćanje pravne pomoći, a ona besplatna, premda bi trebala biti odavno dosegnuta civilizacijska tekovina, u nas postoji samo formalno. Građani, naravno, svoja prava pred sudovima mogu ostvarivati i sami jer stranka u postupku nije dužna poznavati pravo - sud poznaje pravo i pruža zaštitu građaninu koji je pred njega dužan iznijeti samo činjenično stanje. O tome je građane potrebno informirati i educirati ih, unatoč otporu određenih skupina, „pravokracije“, kojoj je opća nepismenost izvor zarade - jedan od oblika pljačke „podanika“.

Zbog toga je Hrvatskoj nužna politička opcija koja će u potpunosti provesti ustavnu odredbu o građaninu kao nositelju vlasti, faktoru koji u demokratskom društvu aktivno artikulira i ostvaruje svoja prava i interese - kako pravne, tako i političke. Potrebna nam je, dakle, istinski demokratska vlast, spremna realizirati načelo vladavine prava. Nije nam, naime, dovoljna samo „pravna država“ jer ona, osim triodiobe vlasti i neovisnosti pravosuđa, ne pretpostavlja nužno i vladavinu prava. Te vladavine prava nema bez pune demokracije, a nje ne može biti bez socijalizma!

Hoće li u 2011., izbornoj godini, ako već ne izabrali većinski takvu vlast, barem omogućiti takvoj političkoj opciji ulazak u Sabor, i tako nepovratno lansirati projekt humanizacije društva, ovisi o spomenutim biračima-podanicima. Pred njima je jednostavan izbor: u svoju korist ili u korist svoje štete!

Pogledi s ljevice

„Jadran“ Crikvenica – anatomija jednog sramnog propadanja

Piše: Ivan Plješa

Do stečaja je dovedena još jedna u nizu uspješnih tvrtki. U sistemu društvenog vlasništva i radničkog samoupravljanja, hoteljerska radna organizacija „Jadran“ Crikvenica izrasla je u uglednu organizaciju autentične turističke ponude crikveničke rivijere, kakve su se bile širom Jadranske obale iznjedrile kao provjereni model turističkoga razvoja i generatori razvoja svojih sredina, preobražavajući tako svojevremeno nerazvijenu Jadransku obalu u najrazvijeniju regiju. Upropaštena je, poput mnogih drugih, u uvjetima bandoglavog neoliberalnog modela, koga već dvadest godina uporno gura jedna, sada već možemo reći, zločinačka kasta na vlasti, uz asistenciju međunarodnog multinacionalnog kapitala, a uz pomoć mnogih „socijalističkih direktora“, profesora, urednika, novokomponiranih političara, liberalnih demokrata i bezličnih malograđana, oportunisti. Taj rigidni i kompilatorski sistem, osim što je nepravedan, koruptivan i kriminalan, pokazao se i krajnje neefikasan i nije zaslužio ništa drugo osim da ga đavo odnese što prije. Danas više ne može biti nikakve sumnje, da je taj trijumfalno najavljivani i građanskim ratom nametnuti sistem, izgubio historijsku bitku pred samoupravljanjem, iako je samoupravljanje kakvog smo imali bilo tek u svome povoju i to saznanje je jedino dobro koje možemo izvući iz ovog svekolikog propadanja.

U „Jadranu“, kao kolateralnoj žrtvi toga poretka naprosto je trijumfirala atrofija kao preslika cjelokupnog privredno-političkog modela, a posebnost je samo u tome što po svojoj poslovnoj i razvojnoj neefikasnosti može ući u školske udžbenike kao primjer. Na ispitu su popadali svi koji su se našli u upravljačkoj igri, pa čak i potencijalni lupeži koji su predugo smišljali i nedosmislili kako tu uglednu tvrtku pretvoriti u svoje vlasništvo. Nadmudrivali su se tu, na radost sistema, i desni i „lijevi“. Po prirodi stvari pala je država jer je u izrazu svojih institucija upravljala tuđom, i od naroda i radnika, ekspropirantom imovinom i to kao prijelaznim oblikom, dok tu imovinu ne preuzmu nominirani tajkuni, i tu se nije ni mogla izgraditi emocija odgovornosti (nije se bez razloga u narodu iskristalizirala uzrečica „kako došlo, tako pošlo“). Pale su sve uprave, jer u tom hibridnom sistemu nije bilo nužno dostojanstvo struke, nego politika i podobnost pa je struka u potpunosti izostala. U blatu svojih neoliberalnih iluzija strovalili su se i tobože ugledni profesori koji su paradirali kroz nadzorne odbore. Pao je i sindikat radnika, koji je amaterski radnike okretao protiv poslodavca, kao da ta imovina nije prije svega radnička. Ne shva-

ćajući da je poslodavac (država) samo fiktivni i loš vlasnik, pa su radnici trebali biti prvi pozvani da čuvaju i sačuvaju tu, u osnovi, njihovu tvrtku. Propadali su i sami radnici koji u tim, istina zbnjućim, uvjetima nisu pokazali ni minimum klasne svijesti da zaštite svoje kolektivne interese, već su se raspali u prašinu individualnih očajnika i gubitnika. Lokalnu upravu ne treba ni spominjati, jer u tom sramotnom sistemu ona ionako nije zadužena za privredu i privređivanje, već za čišćenje ulica, sađenje cvijeća, vodovod i kanalizaciju, pospremanje s ulica ubogih siromaha i pijanica.

Prema svemu navedenom, klica neefikasnosti toga sistema, leži u činjenici, da oni koji odlučuju, bilo da je to država, bilo tajkun, kao formalni vlasnici kapitala, ali koga naravno stvaraju radnici, uvijek odlučuju o tuđoj imovini i nisu sudbinski vezani za nju, a oni koji sve faktički stvaraju i čija je sudbina vezana za uvjete rezultata rada, ne odlučuju ni o čemu, već su gola iznajmljena radna snaga na tržištu, kao i svaka druga opredmečena roba. E, taj najamni rad je sramota 21. stoljeća, osobito ako je uveden nakon 40 godina samoupravljanja.

No, priča o „Jadranu“ tu ne može stati. U njemu i oko njega, donosile su se političke i poslovne odluke koje podliježu političkoj i krivičnoj odgovornosti. Prema tome „Jadran“ je i za državnog odvjetnika. Političku odgovornost trebali bi sankcionirati izbori, jer neće valjda radnici Jadrana i Crikveničani glasati ponovo za svoje grobare, a to su, da budemo precizni, stranke koje su do sada sudjelovale u vlasti, a osobito dvije najveće. Krivičnu odgovornost morali bi pokrenuti svi u lancu odgovornosti, a osobito radnici kao najveće žrtve i njihovi sindikati jer upropašteno je ono što su oni stvorili, njihova radna mjesta i radna mjesta njihove djece. Tu je naravno i lokalna samouprava pa i neke političke stranke, udruženi u neki odbor ili komitet spasa „Jadrana“. Uostalom pljačkaška i neodgovorna država, njeni nadzornici i upravnici, protutnjali

Foto: www.dalje.com

Radnici Jadrana d.d. u stečaju pred Trgovačkim sudom u Rijeci, listopad 2010. godine

su poput prirodne nepogode, a radnici i Crikveničani i njihove muke ostaju. Nadamo se da svoju posljednju šansu neće propustiti. Drugi korak je da se svim sredstvima i odlučno suprotstave svakoj privatizaciji, osobito na djelove. Država je tvrtku upropastila i ona je mora sanirati. Usadašnjim uvjetima to jedino i može država. Od nje se čak i ne traži neki proračunski novac, jer novaca ima napretek u bankama. Od nje se samo traži da se okrene radnicima, njihovom učešću u odlučivanju i nezavisnim stručnjacima koji će donositi poslovne i razvojne odluke, a ne privatnom interesu tajkuna i špekulanata, koji sada mogu samo produbiti teške rane i još više raskrvariti. Nije dakle nužna promjena vlasništva, nego razvojni programi i kompetentno upravljanje. Nažalost sve činjenice od 90-te pokazuju, da ova država nije ni stvorena za uspješno upravljanje i razvoj, nego upravo za promjenu vlasništva ili, kako „lideri“ kažu, privatizaciju, što znači jačanje nove kaste i njene političke vladavine na nesreću radnih i najširih narodnih slojeva. Pokazalo se da ova država nije dakle ni radnička ni narodna, ona je kastinsko kapitalistička i zato je treba što prije preurediti ako kanimo i dalje u njoj živjeti. Brojna uništena poduzeća, poput „Jadrana“, prenesena u ruke bezdušnih tajkuna i stranih vlasnika trebaju biti dovoljan razlog za to.

Kakav će biti ishod krize?

Piše: Jasna Tkalec

„...Nade i bojazni nisu znanje. Iza mutnog oblaka neznanja i nesigurnosti o krajnjem ishodu događaja i dalje djeluju historijske snage koje su izazvale sve bure i katastrofe minulog stoljeća. Živimo u svijetu zarobljenom, uzdrmanom i preobraženom titanskim znanstveno-tehničkim procesima zrelog kapitalizma – sistema koji je prevladavao u dva do tri minula stoljeća. Razumno je pretpostaviti da razvitak u tom pravcu ne može trajati vječno... Ne znamo kamo nas nosi vrijeme. Znamo da nas je historija dovela do ove točke i poznato je zašto. Jedno je postalo jasno. Ako čovječanstvo želi imati ikakvu budućnost ne može to učiniti nastavljanjem bilo prošlosti bilo sadašnjosti. Na ovim osnovama – budućnosti nema. Cijena te propasti, to jest alternativa društvu nesposobnom da se stubokom izmijeni, jeste mrak.“

Eric Hobsawm,

„The schort twentieth century“ (Katko dvadeseto stoljeće)

O prošlom više ne vrijedi raspravljati. Stoljeće koje je ostalo za nama čitavo desetljeće bilo je vijek katastrofa bez presedana u ljudskoj historiji, ali isto tako i vijek kolosalnog napretka znanosti i tehnike, revolucioniranja umjetnosti, arhitekture, ljudskog stvaralaštva i ljudskog života uopće. Nakon katastrofalne kriza tridesetih godina te pobjeda laburista i Narodnog fronta, razvijeni dio svijeta stvorio je moćne institucije socijalne zaštite (opće penziona i zdravstveno osiguranje, pravo na godišnji odmor, na prekid rada i topli obrok, na javno zbrinjavanje malodobnih, staraca i sirotinje, na pomoć invalidima itd.). Način života ljudi promijenio se brže i temeljitije nego ikad ranije u historiji. Istovremeno toliko razaranja, toliko ostrvljenosti i brutalnosti u ideološkoj borbi i borbi za gospodarenje svijetom čovječanstvo nije upamtilo. Dvadeseto stoljeće čije su prve decenije obilježene je-

dnim svjetskim ratom i jednom revolucijom završilo se katastrofom ljevice, koja je prikazana javnosti kao veliki iskorak naprijed – u demokraciju. Većina zemalja „realnog socijalizma“ ili kako ih danas zovu „komunističkih zemalja“, nalikovala je promatračima sa Zapada na masovne kaznionice u kojima je, pored evidentnog manjka političkih sloboda iznjedrenih Francuskom revolucijom, postojala i zabrana izlaska i sloboda putovanja. Zato je pad Berlinskog zida proslavljen oslobađajućim pljeskom. Malobrojni su vidjeli – poput **Fabrizia de Andrè** – kako je na ruševinama zida smjesta zaplesala majmunica četvrtog Reicha.

A njen je ples ponovo smjesta raspolutio i zakrvario Balkan. Trebalo je da prođe dosta godina da masama postane jasno, ono što je moglo biti očito od samog početka. Poraz velikih ideja nosi velike nesreće. Od hica u Sarajevu na Vidovdan 1914. do bacanja bombe na Hirošimu u osmom mjesecu 1945. prošla je svega trideset i jedna godina. Gotovo nikad se tako mnogo toga nije dogodilo u tako zbijenom vremenu. Propast pet carstava (ruskog, njemačkog, austrougarskog, turskog i kineskog), pobjeda crvenog oktobra, nailazak moderne, pobjeda nacizma i fašizma, njegovi imperijalistički ratovi u Africi, Španjolska 1936.-1939. kao uvertira u II. svjetski rat, pobjeda antifašizma i trijumf naprednih ideja i na istoku i na zapadu. Počelo je tzv. Zlatno doba u kojem su tehnički i društveni napredak išli ruku pod ruku. Ali čovječanstvo nije imalo sreće. Smjesta započeti hladni rat poništio je mnoga demokratska i socijalna dostignuća i na istoku i na zapadu. Nakon čuvenog Dvadesetog kongresa i obračuna **Hruščova** sa kultom **Staljina** Sovjetski Savez nije smogao snage da raskine lance birokratske sputanosti i privrednog idiotizma i da odvažno krene suštinski novim putem. To još ne znači da u toj zemlji radničkoj klasi nije bilo daleko bolje nego danas, a vojna snaga SSSR-a uvjetovala je strah Zapada od radničkih pokreta i pristajanje na mnoge sindikalne i socijalne zahtjeve i olakšice. Za to vrijeme, SAD je vodio otvorene ratove na dalekom Istoku protiv komunističkih i anticolonijalnih pokreta i na najkrvaviji i najbrutalniji način u Latinskoj Americi - usprkos hiljada uništenih života revolucionara mučenih, pobacanih iz aviona ili potamanjenih na stadionima - uspio od tog kontinenta napraviti svoje dvorište. Padom zida pobjeđuje kapitalizam.

Katastrofu je na kraju vijeka donijela nemogućnost da se transformira istočni blok, koji se u strateškoj utrci sa daleko bogatijim Zapadom do te mjere iscrpio, da je došao do točke kad više nije mogao dalje. Ono što su htjeli upravljati u zemljama „realnog socijalizma“ (a taj je bio prilično arbitraran i virtualan, a ne realan) bilo je preobraziti ga u socijaldemokracije zapadnog tipa. Na nesreću, do sloma sistema tih zemalja došlo je u času duboke krize zlatnog doba kapitalizma – krize koja je zahvatila i gotovo uništila sve domete socijaldemokracije. Još je veća nesreća bila što se iznenadan pad Istoka protumačio kao nepoželjnost koliko i nemogućnost postepenog preobražaja tog sistema. Zid je pao u vrijeme kad je na Zapadu potpuno prevladala ideologija tako zvanog „liberističkog integralizma“, koja je propovijedala slobodno tržište u najčišćem obliku. Maksimalna sloboda tržišta bez ikakvih kočnica preuzeta je ne samo kao oblik ideologije, već je nametnuta svijetu kao dogma u koju nije dozvoljeno sumnjati.

Propast zemalja bez „tržišne privrede“ poslužila je kao neopoziv dokaz. Ta je dogma postala idejom vodiljom takozvanih postkomunističkih zemalja, iako se u praksi pokazala neostvarivom i štetnom u tim zemljama kao i na svakom drugom mjestu.

Zadah smrti počeo se širiti iz napuštenih bivših industrijskih postrojenja, čiji su sistemi zajedno sa proizvodnjom nepovratno uništeni. Ujedno su uništavani i sistemi školstva, zdravstva i visokog obrazovanja tako da su svi njihovi sadržaji podvrgnuti tržišnim zakonitostima. To ih je dovelo erozije, ali je otvorilo velike prostore privatizacija, makinacija, malverzacija ili jednostavno pljačke javnih dobara u korist privatnih džepova i visokih profita pojedinaca i interesnih grupa, dok je s druge strane raslo more naglo osiromašenih, koji nisu više imali kome prodavati vlastiti rad. Armije dešperatera zapljusnule su Zapad: nekvalificirana radna snaga nudila se gotovo u bescejenje u građevinarstvu, rudarstvu, naftnim postrojenjima i drugim teškim poslovima. Ponuda služavki – obrazovanih vremesnih žena iz bivših socijalističkih zemalja – godinama zapljuskuje Italiju i ostale zapadne zemlje, a prostitucija u svim vidovima doživjela je nečuven procvat. Nudilo se i nudi sve – od maloljetnica i djece do transvestita, od nalickanih antreneza po elegantnim noćnim klubovima do golišavih djevojaka što stoje na prometnicama na izlasku iz gradova.

Kriza se nije obrušila samo na istok. Vonj umiranja, napuštenosti i truljenja zahvatio je i Zapad, opustošio njegove industrijske komplekse kao i sofisticiranu manufakturnu industriju Italije i Francuske. Kad su vlasnici i gazde uvidjeli da vlastite fabrike mogu izmjestiti na istok ili jug uz deset puta manje nadnice radnika, što je značilo udesotručenje njihovih profita, smjesta su to učinili. Deindustrijalizaciju je popratilo i takozvano mršavljenje pogona – nove tehnologije izbacile su iz radnog procesa na tisuće i tisuće radnika. Ubrzo se pokazalo da ih tercijarni sektor ne može više upošljavati, a rigidnu politiku smanjenja zaposlenih provela je i državna administracija. Trgovina, zabave, sport i „nova virtualna ekonomija“ bazirana na kompjuterima i internetu nije mogla i ne može primiti sve one koji neprekidno gube zaposlenje. Države su prezadužene pa se na sve načine nastoje smanjiti njihovi rashodi, odnosno javna potrošnja. Omogućavanje socijalne sigurnosti i investicija navelo je u prošlosti sve države svijeta na zaduživanje. Smatralo se da će privredni rast (kao u *zlatno doba*, koje je potrajalo dvije ili do decenije nakon II. svjetskog rata) uspjeti pokriti zaduženja. Masama se tada još nisu mogla uzimati stečena prava bez ozbiljnih socijalnih reperkusija. No računica se pokazala netočnom. Razvoj je stao, a dugovi ostali. Drastična „kurs privatizacija“ svega i svačega ponegdje je uspjela smanjiti javni dug država, ali je uništila društvo i uvećala privatne profite. Pošto je najprije privatiziran i rasprodan proizvodni sektor, došla je na red privatizacija i rasprodaja javnog sektora. Upravo je na udaru školstvo i visoko školstvo, što izaziva bure protesta, štrajkova, okupacija škola i fakulteta, pa i ulične kavge diljem Evrope. Nesumnjivo je da će poslije toga pod najoštrije rezove doći i druga ogromna stavka javnih rashoda – zdravstvo i mirovine.

Kad se radi o ekonomiji treba kazati da ona ne može po-

stojati sama za sebe izvan danog konteksta u koji ulazi društvena komponenta, način života te geografski i geopolitički položaj zemlje. Nije od manje važnosti ni kultura rada i ono što se naziva „životnim stilovima“ te poimanjem života i zarade. Sve je to u uvjetima mondijalizacije i globalizacije proizvodnje, potrošnje i što treba naglasiti, iskorištavanja ljudskog rada, dovelo do posljedica, koje su bile prilično nepredvidive. Stanovništvo Evrope polako stari i umire, dok je ona na stalnom udaru nelegalne imigracije nekvalificirane radne snage, koju odlikuje bujan natalitet.

U SAD-u, gdje također raste broj obojenog stanovništva, propala je industrijska grana koja je u dvadesetom stoljeću bila dijamantni vrh: automobilska industrija. Kao novi giganti izdižu se mnogoljudne i donedavno užasno siromašne periferne zemlje: Kina, Brazil, Indija. Za ideologe liberizma zapanjujući privredni procvat tih zemalja potvrda je njihovog viđenja slobodne tržišne ekonomije bez zadržki. Koja je cijena tog privrednog rasta znaju oni koji su je platili: rad u zvjerskim uvjetima, nesreće i smrtni slučajevi na poslu, ropski rad nebrojeno mnogo djece i žena, minimalni rashodi uz maksimalnu proizvodnost. Ni najskromniji Evropljanin ne živi i nije sposoban da živi kao što žive imigranti i vjerojatno ne bi preživio u uslovima u kojima žive domoroci i Africi ili Aziji. Ipak i Afrika i Azija i Bliski istok puni su stručnjaka i kvalificiranih radnika iz zapadnih zemalja s višim nadnicama od lokalnog stanovništva - u vidu instruktora. To je posljedica globalizacije ekonomije koja pokazuje sve alarmantnije tendencije: tehnologija neprestano izbacuje iz proizvodnje dobara ljudski rad, a ne osigurava toliki ekonomski rast, koji bi mogao „upiti“ višak radne snage. Preseljenje pogona u zemlje niskih nadnica dovodi do snižavanja nadnica i u zemljama iz kojih se fabrike sele. Budući da je svijet globaliziran u znaku trijumfa liberalne i tržišne ideologije države ne mogu više intervenirati u ekonomije – tako su privrede malih zemalja poput slabog čuna u oceanskoj buri i nitko im ne pritiče pomoć. Mogu se samo dalje zaduživati. Još jedan faktor usmjerava ovakav razvoj. Čak i zemlje koje čine prve korake u industrijalizaciji, moraju se povinovati gvozdenoj logici mehaničke automatizacije, a očito pokazuje da je i najmanje plaćen radnik ipak skuplji od mašine sposobne da umjesto njega obavlja njegov posao. Kako je to najbolje pokazala automobilska industrija, čija je kriza pogodila i SAD koliko i Brazil, radni učinci kao i produktivnost mašina mogu se neprestano poboljšavati u praktične svrhe te njihovo usavršavanje u tehnološkom smislu nema kraja, dok im se cijena može kolosalno sniziti. Isto nažalost ne vrijedi za rad i radne zadatke što ih obavljaju ljudi. U svakom slučaju cijena ljudskog rada ne može biti snižena ispod praga potrebnog za održavanje života makar i na najnižoj granici prihvatljivoj u njihovom društvu, odnosno neophodnoj za preživljavanje. Ljude još zasad nitko nije projektirao po istim kriterijima efikasnosti kao mašine, kako bi se bez ograničenja mogli adaptirati na kapitalistički sistem proizvo-

dnje i profita. Što je veća tehnologija to skupljom u proizvodnji postaje komponenta ljudskog rada u odnosu na mehaniku. Iako svjetska ekonomija neprestano napreduje i slijepcu je jasno da je slomljen automatizam kojim privredni rast znači zapošljavanje radne snage mladih gene-racija i imigranata, koji svakim danom u sve većem broju navaljuju na svjetsko tržište. Govori se o kraju rada i o nultoj generaciji, generaciji mladih visokoobrazovanih stručnjaka, koji nisu potrebni tržištu i od kojih većina nikada neće dobiti stalno zaposlenje. Države, nekad najveći poslodavci, prestale su to biti te osim aparata vlasti i prisile same se lišavaju svih ostalih funkcija, a u prvom redu državne ekonomske regulative. Deregulacija i dekonstruktivizam nisu više samo avangardni umjetnički pravci. Oni su smišljene politike država i ekonomski pravci u cilju smanjenja rashoda i povećanja profita. Dok manjina gomila profite većina čovječanstva živi u posvemašnjoj bijedi, a dio je izložen bombardiraju ili gušenju embargom. Koliko je dugo ovakav razvoj održiv? Od hica **Gavrila Principa** do Hirošime proteklo je 35 godina katastrofe. Od pada Berlinskog zida do danas protekla je dvadeset i jedna godina. Od pucanja po Sarajevu i nešto manje. Kažu da se ubojica uvijek vraća na mjesto zločina. Sva uvjerenja i sve sigurnosti generacije koja je stasala s pobjedom antifašizma zameo je vjetar. Nakon dvadeset i jedne godine suza i hoda po mukama, što će se dogoditi u sljedećem deceniju nakon ove krize koju uspoređuju s krizom tridesetih? Da li su mogući i drugi putevi osim onih koji vode u katastrofu? Ljevica ima riječ i treba da učini odlučan potez u najtežim zamislivim uvjetima. Taj potez mora biti inovativan koliko i revolucionaran, jer su se stari načini organizacije i borbe pokazali neprikladnim i neuspješnim u svijetu umreženom novim tehnologijama i novim načinima proizvodnje, koji su razdvojili i smrvili radništvo kao klasu. Kapitalistički je svijet nagomilao nikad tako ogromnu razornu moć: hiljadu milijardi dolara iznose vojni troškovi samo NATO-pakta! Ljevičarima je preostala samo sloboda argumenata. Moć zdravog razuma jedino je oružje protiv poretka, koji svojom neracionalnošću, razaranjem i nepravdom vodi čovječanstvo u propast i mrak.

HDZ-ovska farsa s umirovljenicima

Piše: prof. Ivica Bašić

U petak, 17.12.2010. premijerka **Jadranka Kosor** „daruje za Božić i Novu godinu“ 160 tisuća umirovljenika, koji zaslužene zaostatke mirovine (dug umirovljenicima), primaju u ukupnom iznosu. Sva sredstva informiranja u Hrvatskoj o tome izvještavaju, uz prikaz premijerke u Domu umirovljenika, gdje dijeli koverta starcima i staricama, koji jedva ustaju sa stolice da ih prime. Kakva farsa i licemjerje HDZ-a na vlasti, pa i sredstava informiranja koja o tome izvještavaju. Premijerka Kosor „poklanja“, umirovljenicima ono što je njihovo? HDZ se čitavo vrijeme, otkako je donio odluku „da se primjeni presuda Ustavnog suda“ hvalio i isticao kao svoju glavnu izbornu parolu to svoje „dobročinstvo“. Zamislite, vlada i HDZ smatra dobročinstvom i poklonom ono što je normalno bez odluke vlade. Ako Ustavni sud donese odluku, ona se mora provoditi bez izuzetka. Što ima politička stranka i vlada o tome odlučivati. Ta sramota pripada i SDP-u, koji nije čak ni takvu sramotnu odluku donio, već se oglušio na presudu Ustavnog suda.

Da je pravde, dostojanstva i poštenja, trebalo bi prije svega postaviti pitanje, tko je i zašto odlučio da se od umirovljenika otme ono što njima po zakonima pripada. U koje svrhe su ta sredstva trošena? Reći će „veliki domoljupci“, pa za obranu domovine Hrvatske! „Sve za Hrvatsku, Hrvatsku, nizašto!“ E, moji domoljupci, kolika su sve sredstva trošena „za obranu Hrvatske“, a završila u džepovima mnogih dužnosnika državne vlasti i HDZ-a, te za financiranje HVO-a u Bosni i Hercegovini. Čak je sud Bosne i Hercegovine donio presudu od nekoliko godina zatvora za najvišeg dužnosnika HDZ-a Bosne i Hercegovine, koji je pronevjerio i „drpio“ novac iz Hercegovačke banke u Mostaru, pobjegao je od bosansko-hercegovačkih vlasti i hrvatske ga vlasti čuvaju od progona u Hrvatskoj. Ima li licemjerju i farsu kraja?

A što se još tiče „povrata duga umirovljenicima“, nije se smijelo ni desiti da to mora rješavati Ustavni sud, već je trebalo samo primjeniti zakon države Hrvatske i do duga nebi ni došlo. Umirovljenici su znatno više oštećeni, nego što im je „vraćeno“. Prije svega, nije li u najmanju ruku sramotno da se prvoj grupi umirovljenika kojima se „dug“ vraćao odjednom, umanjeno za 50 posto, što znači da je država opet otela od umirovljenika ono što im po zakonu pripada? Isto tako, osnovica mirovine, koja bi svake godine rasla da je zakon primjenjivan, nije nimalo povećana s tog osnova? Prema tome, ne hvalite se da ste darovali umirovljenike, kad ste ih ponizili time što im ne date ni ono što im pripada po zakonima koje ste vi donosili. A da i ne govorimo o sramotnom Zakonu o mirovinskom osiguranju?

Iz stranačkog života

4. Sjednica Glavnog odbora SRP-a Zalog energičnijem političkom angažmanu

Piše: Branko Tan

U utorak, 28. prosinca 2010. godine, u jutarnjim satima, uoči samih priprema za novogodišnje druženje koje je bilo predviđeno za tu večer, u optimističnoj i prazničnoj atmosferi održana je. Redovna 4. sjednica Glavnog odbora SRP-a, koju je vodio predsjednik SRP-a, **Ivan Plješa**. Uvodno izlaganje dao je politički tajnik, **Stjepan Šafran**, koji se osvrnuo na aktivnosti SRP-a u protekloj godini, na stanje i perspektive stranke i ljevice općenito. Zamjenik predsjednika, **Vladimir Kapuralin**, istakao je sve kvalitetnije međunarodne nastupe SRP-a i jaču suradnju s lijevim partijama u Evropi i svijetu. Sudionici rasprava naglašeno su izražavali potrebu što ozbiljnijih priprema izborne kampanje u nadolazećoj godini.

Doprinos jačanju stranačkih tijela i zalog energičnijem političkom angažmanu uslijedio je kooptiranjem novih drugova u Glavni odbor: **Jovo Kovačević** iz Zagreba i **Vlado Bušić** iz Požege (potpredsjednici), **Vesna Nikolić** iz Zagreba (tajnica), **Justina Kordiš** iz Splita, **Berislav Rubelj** iz Šibenika te **Gordana Božić** i **Secilija Dobrotić** iz Zagreba.

Skupština Mladih socijalista SRP-a Reorganizacija omladinskog krila

Dana 28. prosinca 2010. godine u Zagrebu održana 8. skupština Mladih socijalista (MS), čime je počela reorganizacija omladinskog krila partije. Tom je prilikom izabran novi Izvršni Odbor MS-a, a za koordinatora IO i predstavnika MS-a u Predsjedništvu SRP-a izabran je **Davor Rakić**.

Foto: SRP
Davor Rakić,
Predsjednik Izvršnog odbora Mladih socijalista SRP-a

Drug Rakić je na Skupštini izvjestio delegate o pojačanom terenskom radu MS-a i planovima za 2011. godinu, a posebno je istaknuo i međunarodne aktivnosti organizacije, točnije sudjelovanje MS-a na 17. Svjetskom Festivalu Demokratske Omladine u Južnoafričkoj Republici u prosincu (u nastavku donosimo kratku reportažu o tome). Također, SRP-ovi omladinci otvoreno su pozvali sve članove i simpatizere SRP-a, mlađe od trideset godina, ali i starije koji imaju želju da pomognu mladima, da se jave i aktivnije uključe u rad MS-a.

17. Svjetski festival demokratske omladine i

12. Međunarodni susret komunističkih i radničkih partija u Južnoafričkoj Republici

Crveni prosinac na crnom kontinentu

Piše: Davor Rakić

U prosincu 2010. godine u Južnoafričkoj Republici održana su dva iznimno važna susreta za svjetski radnički i komunistički pokret. Ta afrička zemlja bila je domaćin 12. međunarodnog susreta komunističkih i radničkih partija, održanom između 3. i 5. prosinca. Iako su organizatori uputili SRP-u službeni poziv, nismo bili u mogućnosti participirati zbog velikih troškova. Međutim, kako su organizatori 17. Svjetskog festivala demokratske omladine, koji se održavao između 13. i 21. prosinca 2010., solidarno pokrili troškove učesnicima, Mladi socijalisti SRP-a ipak su mogli sudjelovati na toj manifestaciji. Festival je održan u Pretoriji i okupio je oko 15 tisuća delegata iz 126 zemalja svijeta. Festival su organizirale Svjetska federacija demokratske omladine (WFDY), Omladina Afričkog nacionalnog kongresa i Južnoafričke komunističke partije u suradnji s Agencijom za razvoj mladih JAR, pod geslom: „Pobjedimo imperijalizam, za svijet mira, solidarnosti i socijalne transformacije“.

Na ceremoniji otvaranja održana je parada delegacija te nakon toga i službeno otvaranje festivala uz prisustvo predsjednika JAR i ANC **Jacoba Zume** i drugih istaknutih ličnosti JAR i WFDY.

S područja nekadašnje Jugoslavije

Predsjednik **Jacob Zuma** i guverner Tshwanea **Kgosietshe Ramokgopa**

prisustvovalo je pet delegata iz svih nekadašnjih socijalističkih republika, osim Crne Gore. Delegati su bili: **Duško Malešević** (SK BiH), **Aleksandar Banjanac** (SKOJ Srbija), **Tina Miteva** (SKOJ Makedonija), **Davor Rakić** (MS SRP Hrvatska) te **Milan Mrdenović** (komunisti Slovenije). Našavši se potpuno u suglasnosti po pitanju tumačenja raspada Jugoslavije, uloge imperijalističkih sila na Balkanu i slijedivši doslovno odluke o koordinaciji komunističkih i radničkih partija s prostora bivše Jugoslavije iz studenog 2010., delegati su nastupali tokom svih događaja festivala jedinstveno. Organizirali su zajednički nastup tokom parade otvaranja, izradili su zajednički štand u izložbenom prostoru pod nazivom „Jugoslavija“, jedinstveno su nastupali prema stranim delegacijama tako da je razgovor bilo kojeg člana delegacije sa stranom delegacijom smatran da je obavljen u ime jedinstvene delegacije. Također, članovi delegacije su održali zajedno vrlo dobro posjećenu konferenciju na temu „Raspad Jugoslavije“. Omladinske organizacije cijeloga svijeta izrazile su podršku našoj revolucionarnoj omladini.

S lijeva na desno: **Tina Miteva**, **Duško Malešević**, **Milan Mrdenović**, **Davor Rakić**, **Aleksandar Banjanac**

Održano je preko 60 službenih bilateralnih sastanaka od kojih najvažniji jesu delegacije: Kine, Sjeverne Koreje, Vijetnama, Venezuele, Ekvadora, Palestine, Sirije, Grčke, Njemačke, Zimbabvea, Zambije, Gane, Rusije, Češke, Ukrajine, Portugala, Indije, Sri Lanke, Nepala, JAR, itd. Sve delegacije izrazile su protivljenje otcjepljenju Kosova od Srbije (potpisavši peticiju protiv priznavanja otcjepljenja Kosova) i stranjoj vojnoj prisutnosti na Balkanu.

Vijetnamska delegacija

Naša delegacija imala je jedinstven stav po svakom pitanju postavljenom na razmatranje na festivalu te je načelno zadovoljna zaključnom rezolucijom festivala sa centralnom idejom podrške narodima i omladini zemalja pod napadom imperija-

Kubanska delegacija

lizma, imperijalističkom okupacijom, ili koji žive sa posljedicama agresije. Isto tako data je podrška revolucionarnoj omladini cijeloga svijeta u borbi za pravednije društvo. Nakon festivala naša delegacija objavila je i zajedničku deklaraciju u cilju poticanja daljnje zajedničke suradnje i nastavka revolucionarne političke borbe na nekadašnjem jugoslavenskom prostoru. Važnost samoga festivala nije pro-makla reakcionarnim snagama pojedinih zemalja. 11 članova delegacije Zapadne Sahare uhapšeno je,

Mladost koja ne poznaje granice želi i živjeti u takvom svijetu

mučeno ili maltrtirano od strane marokanskih vlasti nakon što su se vratili iz Južne Afrike. **Grecia Maria Lozano**, delegatkinja iz Hondurasa dobila je telefonske prijetnje smrću u svojoj zemlji, u kojoj je na vlasti pučistička reakcionarna klika podržana od strane SAD-a. Mnogi drugi delegati iz zemalja kao što su Saudijska Arabija, Iran, itd. u životnoj su opasnosti, pošto bi mogli biti osuđeni na smrt ukoliko bi vlasti tih zemalja otkrile njihovu prisutnost na festivalu.

Medijsko praćenje festivala bilo je izuzetno slabo uzimajući u obzir veličinu događaja i kvalitetu programa i izlaganja. Vrlo je malo novinara pratilo konferencije, seminare, izlaganja i debate koje su se vodile na festivalu, a njihove su reportaže bile pune tračeva i ismijavanja.

Usprkos svim problemima moramo se zahvaliti organizatorima koji su uspjeli, uz ne male napore i prkoseći protivljenjima, okupiti toliki broj omladinaca koji predstavljaju avangardu napredne, oslobodilačke i revolucionarne omladine svijeta. Nadamo se da će sljedeći takav festival biti još veći i uspješniji.

U nastavku prenosimo deklaraciju iz Tswana s 12. međunarodnog susreta komunističkih i radničkih partija i deklaraciju jedinstvene delegacije omladinaca s prostora bivše Jugoslavije iz Pretorije sa festivala demokratske omladine (cijeli tekst deklaracije Svjetskog demokratskog foruma mladih sa susreta u Južnoafričkoj Republici zainteresirani čitatelji mogu pronaći na službenim njihovim stranicama: www.wdyf.org.

XII. međunarodni susret komunističkih i radničkih partija

Od 3. do 5. prosinca 2010., Tshwane, JAR

Deklaracija iz Tshwanea

Dvanaesti međunarodni susret komunističkih i radničkih partija zbio se u Tshwaneu u Južnoafričkoj Republici od 3. do 5. prosinca 2010. s temom „Produbljivanje sistemske krize kapitalizma. Zadaće komunističke u obrani suvereniteta, produbljivanju socijalnih savezništava te jačanju antiimperijalističkog fronta u borbi za mir, napredak i socijalizam“.

čkog sustava.

Opetovana kriza je praćena značajnim promjenama u odnosima među snagama u svijetu. Posebno se uočava stalni relativni pad globalne gospodarske hegemonije SAD-a, opće proizvodne stagnacije vodećih kapitalističkih gospodarstava i nastupanje novih globalnih gospodarskih sila, posebice Kine. Kriza je intenzivirala natjecanje među imperijalističkim središtima kao i među nastupajućim silama. Ovo uključuje valutni rat vođen od strane SAD-a, koncentraciju i centralizaciju gospodarske i političke moći unutar EU-a produbljujući tako njezin karakter kao jednog od imperijalističkih blokova vođenog svojim glavnim kapitalističkim sna-

12th INTERNATIONAL MEETING of Communist and Workers Parties

**SOUTH AFRICA, JOHANNESBURG
DECEMBER 3, 4 AND 5, 2010**

102 delegata predstavljalo je 51 partiju iz 43 zemlje sa svih kontinenata koji su se sastali kako bi nastavili rad započet na našim prethodnim susretima te kako bi promovirali i razvijali naše zajedničke akcije koje vode istom cilju, a sve iz radničke i komunističke perspektive.

Produbljujuća kapitalistička kriza

Međunarodnim okolnostima i dalje ustrajno dominira sve dublja kapitalistička kriza. Ova činjenica potvrđuje analize istaknute u našim deklaracijama iz Sao Paula 2008. i New Delhija 2009. (X. i XI. međunarodni susret). Trenutna globalna kriza kapitalističkog sustava naglašava njegova povijesna ograničenja i potrebu za njegovim revolucionarnim zbacivanjem. Također pokazuje i intenziviranje osnovne proturječnosti kapitalizma, a to je ona između društvenog karaktera proizvodnje i prisvajanja iste od strane kapitalista.

Važno je naglasiti da je kriza sustavna te, usprkos kapitalističkim iluzijama od prije 2008. godine, kapitalizam ne može izbjeći svoju ugrađenu, sustavnu tendenciju prolaženja kroz cikluse velikog rasta i pada. Trenutna globalna kriza je jednim dijelom i krajnja manifestacija kapitalističkog potopa uzrokovanog kapitalističkom hiperprodukcijom. Sada, kao i u prošlosti, nema drugog odgovora slijedeći kapitalističku logiku na ove periodičke krize osim krize same po sebi, a koju prati masovno i društveno iracionalno uništavanje imovine uključujući masovna otpuštanja, zatvaranje tvornica te smanjenje visine plaća, mirovina, socijalne sigurnosti i srozavanje ljudskog dostojanstva. Iz ovih razloga smo na naša prijašnja dva susreta naglasili kako ovo nije kriza koja je rezultat pojedinačnih neuspjeha: pohlepe bankara ili financijskih špekulanata. Ovo ostaje kriza ugrađena u temelje kapitalisti-

gama, zaoštavanje međuimperijalističke borbe za nova tržišta te pristup sirovinama, rastući militarizam uključujući jačanje agresivnih savezništava (npr. Lisabonski samit NATO pakta s njegovim „novim“ opasnim strateškim konceptom), povećanje broja regionalnih žarišta napetosti i agresije (posebno na Bliskom Istoku, Aziji i Africi), prevrati u Latinskoj Americi, intenziviranje neoliberalnih tendencija poticanja etničkih sukoba te rastuća militarizacija Afrike kroz, među ostalim, AFRICOM.

U isto vrijeme postaje jasno kako putanja stalnog uvećavanja profita kojom ide kapitalizam vodi uništavanju prirodnih resursa te okoliša u cjelini te predstavlja smrtnu prijetnju održivosti same ljudske civilizacije. Političke elite vodećih zemalja kapitalizma sa svojim raznim prijedlozima „zelenih tehnologija“ i trgovanja štetnim plinovima u najboljem slučaju predstavljaju prilagodbu koja uvećava profitabilnost kapitala dok pretvara prirodu u robu i prebacuje teret klimatskih promjena na slabije razvijene zemlje. Kriza kapitalističkog sustava koju osjećamo svi kao ljudska rasa je izravno povezana s nemogućnošću kapitalizma da se reproducira drugačije osim kroz proždrljive težnje za istovremenim rastom svih ekonomija. To je kriza koja može biti prevaziđena jedino zbacivanjem samog kapitalističkog sustava.

Suočen s realnošću, kapital pokušava uzvratiti održavajući profite i prebacujući teret krize na radničku klasu, intenziviranjem eksploatacije temeljene na spolu i godinama, razlikama između urbanih i ruralnih sredina, siromaštvu ali i na srednjim slojevima. Eksploatacija se intenzivira, države nastoje spasiti privatne bankare i financijske institucije dok izlažu buduće generacije neodrživoj razini dugova te povećavaju napore za smanjenje ostvarenih socijalnih prava.

U čitavom kapitalističkom svijetu radna, socijalna, ekonomska i politička prava se ukidaju. Istovremeno politički sustavi postaju sve reakcionarniji smanjujući demokratske i građanske slobode, osobito sindikalna prava. Ovakva smanjenja uključujući i velike rezove u javnom sektoru imaju katastrofalan učinak na radnike, a posebno na radnice. Prisutni su i pokušaji da se odvuče pažnja javnosti te poveća osjećaj nesigurnosti reakcionarnom demagogijom, rasističkom i ksenofobnom, kao i da se opravdaju fašističke tendencije. Ovo su antidemokratski i autoritarni izrazi obilježeni i eskalacijom antikomunističkih napada i kampanja u mnogim dijelovima svijeta. U Africi, Aziji i Latinskoj Americi svjedočimo nametanju novih ekonomskih, financijskih i političkih mehanizama nacionalne i klasne opresije kao i širenju proimperijalističkih nevladinih organizacija.

U svakom slučaju za narodne Afrike, Azije i Latinske Amerike važno je upamtiti da je život u kapitalizmu čak i prije trenutne globalne ekonomske krize bio dnevna borba za golo preživljavanje. Čak i prije globalne ekonomske krize milijarda ljudi je živjela u favelama, a polovina svjetske populacije je preživljavala s manje od 2 dolara dnevno. Nastupom krize svakidašnjica je postala još i teža.

Većina ove gradske i seoske sirotinje zajedno sa svojim članovima obitelji koji kao ranjivi imigranti rade u stranim zemljama je žrtva ubrzanog, naglog kapitalističkog poljoprivrednog razvoja u Africi, Aziji i Latinskoj Americi. Globalni kapitalizam, vođen najvećim poljoprivredno-industrijskim korporacijama je najavio rat gotovo polovici čovječanstva – trima milijardama ruralnih stanovnika Afrike, Azije i Latinske Amerike. Istovremeno nehumane se barijere podižu ispred imigranata i izbjeglica. Pojačava se i epidemija urbanih i poluurbanih *slamova* naseljenih očajnim, marginaliziranim masama obično uključenim u niz aktivnosti pomoću kojih pokušavaju preživjeti. Ubrzana kapitalistička poljoprivredna transformacija u zemljama koje su na nižoj razini kapitalističkog razvoja ima gotovo genocidne učinke.

Važnost otpora radničke klase i narodnih snaga

Diljem svijeta pokušaji kapitala da teret krize prebaci na leđa radnika i siromašnih slojeva nailaze na otpor.

Tijekom protekle godine su antinarodni napadi na radnička prava, socijalnu sigurnost i plaće izazvali eskalaciju sukoba ponajviše u Europi.

Imperijalistička agresija na Bliskom istoku, u Aziji i Latinskoj Americi i dalje rezultira narodnim otporom. U Africi i Latinskoj Americi su antiimperijalističke snage, sindikati i različiti socijalni pokreti intenzivirali svoje borbe za prava naroda a protiv multinacionalnih korporacija. Ove borbe su u nekim slučajevima izbacile na površinu napredne, narodne vlade koje su se programski opredijelile za nacionalni suverenitet, socijalna prava, razvoj i zaštitu svojih prirodnih resursa te bio-raznolikosti dajući tako dodatni impuls anti-impe-

rijalističkoj borbi.

U trenutnoj stvarnosti je povijesni imperativ da mi, komunističke i radničke partije, sudjelujemo, ojačavamo i transformiramo ove narodne obrambene bitke u ofenzivnu borbu s ciljem povećanja radničkih i ljudskih prava i za zbacivanje kapitalizma.

Unaprjeđujući ove strateške korake komunisti naglašavaju važnost organizacije radničke klase i daljnji razvoj borbi radničkog pokreta. Oni klasno orijentiraju ovu borbu kako bi radnička klasa i njeni saveznici zadržali političku moć.

Unutar okvira ove borbe posebno naglašavamo sljedeće:

- obrana, konsolidacija i daljnje jačanje narodne suverenosti
- produbljivanje socijalnih savezništava
- jačanje antiimperijalističke fronte za mir, za pravo na stabilan posao s punim radnim vremenom, radnička i socijalna prava kao što su besplatno obrazovanje i zdravstvo

Obrana, konsolidacija i daljnje jačanje narodne suverenosti

Usprkos sve agresivnijem transnacionalnom kapitalu borba protiv imperijalističke okupacije pojedinih zemalja, protiv ekonomske i političke ovisnosti te obrana narodnog suvereniteta postaju sve izraženiji. Za komuniste je važno da ove borbe integriraju s borbom za socijalnu i klasnu emancipaciju.

Komunisti, boreći se protiv imperijalizma, istovremeno traže i ravnopravne međunarodne odnose na temelju uzajamne dobrobiti.

Obrana, konsolidacija i daljnje jačanje narodnog suvereniteta je od osobite važnosti za Afriku, ali i za druge narode u svijetu koji su iskusili desetljeća kolonijalne i polukolonijalne opresije. Godine 2010. se obilježava pedeseta obljetnica dogovora o dekolonizaciji Afrike. Međutim, još uvijek se uočavaju zastrašujući ostaci trgovine robljem, kolonizacije i nasilja pa i među afričkom dijasporom. Usprkos 50 godina formalne dekolonizacije, imperijalističke intervencije se pojačavaju, a dominacija monopola potpomognuta domaćim kapitalom biva sve izraženija. Borba protiv njih zahtjeva aktivni protagonizam i jedinstvo narodnih masa te proširivanje narodnih demokratskih prava.

Produbljivanje socijalnih savezništava

Trenutna kriza kapitalizma i njezino povijesno nazadovanje društva stvaraju uvjete za izgradnju širokog socijalnog, antimonopolističkog i antiimperijalističkog savezništva koje će zadobiti vlast i promovirati duboke, napredne, radikalne i revolucionarne promjene.

Jedinstvo radničke klase je temeljni faktor koji osigurava izgradnju ovih savezništava sa seljacima, urbanom i ruralnom sirotinjom, urbanom srednjom klasom i intelektualcima. Posebnu pozornost treba posvetiti streljenjima i izazovima s kojima se suočava omladina. Pitanje zemlje, agrarna reforma i ruralni razvoj su va-

žni problemi s kojima se treba baviti narodna borba u manje razvijenim zemljama. Ova su pitanja neodvojivo povezana sa suverenosti nad hranom i sigurnosti, održivim životnim navikama, obranom bioraznolikosti, zaštitom nacionalnih resursa i borbom protiv agro-industrijskih monopola i njihovih domaćih agenata. U ovim borbama legitimne i napredne aspiracije urođeničkih naroda u obrani svoje kulture, jezika i okoliša imaju važnu ulogu.

Uloga komunista u jačanju antiimperijalističke fronte za mir, ekološku održivost, napredak i socijalizam

Imperijalistička kriza i protuofenziva vode do širenja i diversifikacije snaga koje objektivno imaju patriotski i antiimperijalistički stav. Svugdje, u našim različitim nacionalnim stvarnostima, komunisti imaju odgovornost da šire i jačaju antiimperijalističku političku i socijalnu frontu, borbu za mir, ekološku održivost, napredak te da je integriraju u jedinstvenoj borbi za socijalizam. Nezavisna uloga komunista kao i jačanje komunističkih i radničkih partija od vitalne je važnosti za stvaranje konzistentne antiimperijalističke perspektive različitih pokreta.

Posebnu je pozornost potrebno posvetiti odnosu između različitih vidova otpora te ideološkoj ofenzivi koja mora istaknuti socijalističku alternativu i razvijati znanstveni socijalizam. Ideološka borba komunističkog pokreta je od vitalne važnosti kako bi se spriječilo djelovanje suvremenog antikomunizma, kako bi se suprotstavilo buržoaskoj ideologiji, neznanstvenim teorijama i oportunističkim strujama koje odbacuju klasnu borbu, socijaldemokratskim snagama koje zastupaju i implementiraju antinarodne i proimperijalističke politike time podržavajući strategiju kapitala. Mi imamo ključnu ulogu u ocrtavanju kritičnih karika u teoriji i praksi između različitih pozornica na kojima se odvija narodna borba te u razvoju internacionalizma i klasne solidarnosti.

Mi živimo u povijesnoj epohi u kojoj je transformacija iz kapitalizma u socijalizam postala civilizacijski imperativ. Sveprisutna kriza kapitalizma još jednom ističe neodvojivu prirodu nacionalnog oslobođenja i socijalne, nacionalne i klasne emancipacije.

Usprkos produbljujućoj krizi kapitalizma iskustva izgradnje socijalizma demonstriraju superiornost socijalizma nad kapitalizmom.

Jačanje suradnje između komunističkih i radničkih partija te jačanje antiimperijalističke fronte se treba dogođati bok uz bok jedno drugom.

Mi, komunističke i radničke partije koje smo se susrele u Tshwaneu, u situaciji obilježenoj velikim jurišom na radnike i narodne snage, ali i situaciji koja otvara veliki prostor za razvoj borbe, izražavamo svoju svesrdnu solidarnost s radnicima i narodima te njihovom intenzivnom borbom koja ohrabruje našu odlučnost da djelujemo te se zajedno s njima borimo: s radnima masama, omladinom, ženama te svim narodnim skupi-

nama koji su žrtve kapitalističke eksploatacije i opresije.

Mi još jednom potvrđujemo naš apel najširem dijelu narodnih snaga da nam se pridruže u zajedničkoj borbi za socijalizam koji je jedina alternativa u budućnosti ljudskog roda.

Ističemo sljedeće osnovne smjernice za razvoj naših zajedničkih akcija koje vode istom cilju:

1. S produblivanjem kapitalističke krize mi ćemo se fokusirati na razvoj radničke i narodne borbe za radnička i ljudska prava, jačat ćemo sindikalni pokret i njegovu klasnu orijentaciju, promovirat ćemo socijalno savezništvo sa seljacima i ostalim narodnim slojevima. Posebnu ćemo pozornost pridati problemima žena i mladih koji su među prvim žrtvama ove krize.
2. Usprkos sveprisutnoj imperijalističkoj agresiji i zaoštavanju rivaliteta između imperijalističkih snaga intenzivirat ćemo antiimperijalističku borbu za mir, a protiv imperijalističkih ratova i okupacije, protiv opasne „nove“ strategije NATO-a i stranih vojnih baza te za aboliciju nuklearnog naoružanja. Jačat ćemo aktivnu internacionalističku solidarnost sa svim narodima i pokretima koji se susreću i odupiru opresiji, imperijalističkim prijetnjama i agresiji.
3. Odlučno ćemo se boriti protiv antikomunizma, antikomunističkih zakona i mjera, zahtijevat ćemo legalizaciju komunističkih partija tamo gdje su one stavljene izvan zakona. Branit ćemo povijest komunističkog pokreta i doprinos socijalizma napretku ljudske civilizacije.
4. Potvrđujemo svoju solidarnost sa snagama i narodima uključenim u izgradnju socijalizma. Još jednom potvrđujemo našu solidarnost s kubanskim narodom i njegovom socijalističkom revolucijom. Nastavit ćemo se odlučno suprotstavljati blokadi Kube i podupirati međunarodnu kampanju za oslobađanje „kubanske petorke“.
5. Doprinosit ćemo, unutar specifičnog konteksta naših nacionalnih stvarnosti, jačanju međunarodnih antiimperijalističkih organizacija kao što su WFTU, WPC, WFDY i WIDF. Posebnu dobrodošlicu i pozdrav upućujemo 17. međunarodnom festivalu omladine i studenata koji se održao od 13. do 21. prosinca 2010. u Južnoafričkoj Republici

17. FESTIVAL OMLADINE I STUDENATA

Od 13. do 21. prosinca 2010., Pretoria, JAR

Deklaracija jedinstvene delegacije delegata s prostora bivše Jugoslavije

17. Festival omladine i studenata sa radnim naslovom „Pobedimo imperijalizam, za svet mira, solidarnosti i socijalne transformacije“, održan je uspešno uz masovno prisustvo preko 20.000 delegata raznih organizacija iz skoro svih zemalja sveta. U organizaciji Svetske federacije demokratske omladine (WFDY) i južnoafričkih domaćina, Festival je po prvi put od ka-

strane je izražen nedvosmislen stav da bi mlade komunističke organizacije, kao najbrojnije i ideološki najnaoružanije za principijelnu borbu protiv svih nazadnih pojava koje je Festival osudio, trebalo da imaju dominantu ulogu u WFDY kao internacionalnom pokretu progresivne omladine, uz dužno poštovanje i uvažavanje svih koji se rame uz rame sa komunističkim omladinama u WFDY bore protiv imperijalizma, za svet mira, solidarnosti i socijalne transformacije.

Jugoslovenska delegacija je bila sačinjena od predstavnika gotovo svih bivših jugoslovenskih republika (uz odsustvo samo delgata iz Crne Gore). Organizacije koje su poslale svoje delegate su: Srbija i Makedonija –

ko se organizuje (Prag, SR Čehoslovačka, 1947.) održan u subsaharskom delu afričkog kontinenta. U vibrantnom području, u zemlji koja je tako reći nedavno uspela da pobedi i prevaziđe varvarski sistem aparthejda, višedecenijskom borbom progresivnih snaga iz Južne Afrike, ali i uz učešće ogromnog broja međunarodnih dobrovoljaca i uz solidarnost progresivnih zemalja, Festival je dobio svoju punu afirmaciju i aktuelnost.

Poruke mira, odbrane i borbe za prava omladine, prevazilaženja kapitalističkog varvarstva i odlučne borbe protiv rušilačkog imperijalizma upućene su na Festivalu iz svih krajeva sveta, i predstavljaju najpotpuniju viziju i zahtev za budućnost sveta u kojoj mi mladi želimo da živimo. Festival je predstavljao demonstraciju solidarnosti poglavito sa onim zemljama gde je imperijalističko ugnjetavnje najočiglednije, kao što su Palestina, Zapadna Sahara, Kuba (posebno je izražena solidarnost sa petoricom kubanskih patriota nepravdano zatočenih u kazamatima SAD), Irak, Afganistan, DNR Koreja, ali što je za jugoslovensku delegaciju bilo najvažnije i sa narodom čitavog Balkana, Jugoslavije i Srbije po pitanju imperijalističke okupacije Kosova i nastavka rasparčavanje naše domovine Jugoslavije, priznavanjem kvazi države Kosovo. Na kraju Festivala usvojena je „Finalna deklaracija“, kojom je jugoslovenska delegacija načelno zadovoljna, i u kojoj se jasno iznosi oprečan stav po pitanju razbijanja Jugoslavije i priznavanja Kosova.

Iako je na Festivalu bilo prisutno puno delegacija sa različitim ideološkim usmerenjima, među kojima i nekih koje su po oceni svih članova jugoslovenske delegacije krajnje reakcionarne te otud mogu predstavljati štetne izazove za perspektivu WFDY pokreta, sa naše

Savez komunističke omladine Jugoslavije (SKOJ); Hrvatska – Mladi socijalisti (MS SRP); Bosna i Hercegovina – Savez komunista BiH (SK BiH); Slovenija – Komunistička omladina Slovenije (KOS). Jugoslovenska delegacija je tokom čitavog Festivala iznosila principijelan stav po pitanju osude imperijalističkog čina rušenja naše socijalističke domovine Jugoslavije, kako spolja, tako i iznutra od strane imperijalističke agenture koja je ispoljila svoje interese kroz privatizaciju i bratoubilačke ratove vođene na tlu Jugoslavije tokom 90-tih godina. Kao dugoročni plan naših organizacija, iznesena je neophodnost obnove Jugoslavije i socijalizma u skladu interesa najširih narodnih masa koje žive na njenom tlu. U skladu sa ovim stavom izneta je i zajednička osuda okupacije Kosova od strane NATO i SAD, što predstavlja ne samo okupaciju jednog dela teritorije Srbije i Jugoslavije, već i čitavog regiona koji zbog svoje geostrateške važnosti predstavlja značajan cilj imperijalističkog okupatora. Od strane jugoslovenske delegacije podnešena je peticija protiv imperijalističkog projekta „nezavisno Kosovo“ koju je potpisala velika većina prisutnih delegacija na Festivalu. Kako po ovim pitanjima, tako i po svim glavnim temama Festivala, jugoslovenska delegacija, koje se napokon na Festivalu pojavila gotovo u potpunom izdanju, imala je jedinstven i principijelan stav. To predstavlja značajan zalog ne samo za naše organizacije koje su na Festivalu bile prisutne, nego i za perspektivu naše zajedničke borbe po svim pitanjima koja se tiču imperijalističkih, antijugoslovenskih, antikomunističkih i nacional-šovinističkih napada na narode Jugoslavije, dodatno približavanje naših stavova u tom kontekstu i jačanje jedinstvenog fronta jugoslovenskih naroda u borbi za slobodu, mir, bratstvo i socijalizam.

Novogodišnje druženje članova i simpatizera SRP-a

Sretno u 2011.!

Piše: Stjepan Šafran

U utorak, 28. prosinca 2010. godine, u Češkoj besedi, Socijalistička radnička partija Hrvatske upriličila je tradiciionalno novogodišnje druženje članova, simpatizera i brojnih gostiju na kojoj se

ove godine okupilo oko 130 ljudi. Za razliku od predhodnih godina, ovog puta je trećina bila mlađe populacije, što dokazuje da je SRP stranka koja ima sigurnu budućnost. Od brojnih gostiju posebnu zahvalnost dugujemo **Stjepanu Mesiću**, bivšem predsjedniku Republike Hrvatske i počasnom predsjedniku SABA Hrvatske, njegovom savjetniku **Tomislavu Jakiću**, predsjednici Demokratske stranke žena **Maji Jelinčić**, predsjedniku Novog

Govor predsjednika SRP-a na novogodišnjem druženju

Poštovani prijatelji, dragi uzvanici ovog našeg mini skupa uoči Nove godine, drugarice i drugovi,

zahvaljujemo što ste došli i tako dali važnost činjenici, da u ovom sumornom vremenu u kome još zaglušujuće odjekuju pobjednički bubnjevi građanske kontrarevolucije, kojima se istjeruju filozofija i znanost iz društva, a uvodi metafizika i misticizam za mase, obrazovanje samo za povlaštene, čupa i posljednji element socijalizacije u ekonomiji, zapošljavanje i stanovanje prepušta individualnoj sreći i tržištu, a gruba sebičnost i utilitirizam dovodi na pijedestal pokretačke energije društvenoga napretka i ljudske dobrobiti i koja najpogrdnijim pojmovima oslikava najvredniji i najsvjetliji dio naše povijesti, koju mi znakovito nazivljemo NOB i socijalistička revolucija, svojim konzervativnim fiksacijama ogadila duhovni prostor, zbunila i isprepadala, pa i prestrašila ljude, a u prvi plan dovela poluobrazovane i sebične prostake, prevarante, kriminalce i licemjere, malograđane, organizirane u razne udruge i stranke i koji čine koštanu srž centralizirane i monopolne države, dakle da u takvom političkom i duhovnom ozračju postoji Socijalistička radnička partija, koja upućuje na nekakve druge vrijednosti, da postoje ljudi koji za sebe i dalje tvrde da su socijalisti, komunisti i humanisti i da su opstali ispod te prljave kontrarevolucionarne naplavine. Ne samo opstali, dakle, iz blata podižu barjak davno otpočete i samo na trenutak zaustavljene socijalističke revolucije, posve svijesni tih dijalektičkih historijskih zakonitosti, ma koliko one za nas trenutno bile nepovoljne, pa čak i pogibeljne. Mi naprosto ne pripadamo onoj opskurnoj svijesti koju sve duboke društvene promjene, koje filozofski karakteriziramo kao revolucionarne, pripisuju pakosti šačica agitatora, mada je u povijesti bilo i takvih naivnih likova, umišljenih

Ivan Plješa, predsjednik SRP-a drži pozdravni govor

Stjepan Mesić, bivši predsjednik RH i počasni predsjednik SABA u razgovoru s Mirkom Mečavom, predsjednikom Savjeta SRP-a (u sredini) te Gojko Maruičić, član Predsjedništva Gradske organizacije SRP-a Zagreb i Tomislav Jakić, savjetnik bivšeg predsjednika (prvi red)

„Višestranački plesni par“ – Maja Jelinčić, predsjednica DSŽ-a i Stjepan Šafran, politički tajnik SRP-a

sindikata **Mariu Ivekoviću** i tajniku sindikata **Tomislavu Kišu**, brojnim predstavnicima medija, posebno iz „Novosti“ i svim ostalim uzvanicima.

Pozdravnu riječ imao je **Ivan Plješa**, predsjednik Socijalističke radničke partije, zaželjevši svima dobro zdravlje i sreću, ljepšu i bolju Novu 2011., i uspjeh SRP-a na parlamentarnim izborima, jer stvarne promjene nepravednog neoliberalnog kapitalističkog sustava može provesti samo politička opcija poput SRP-a.

Skup su pozdravili Maja Jelinčić, Tomislav Kiš i Mario Iveković.

Poslije toga uslijedilo je neobavezno druženje, razmjena mišljenja i stavova, i na kraju zakuska uz odlične glazbene numere i muziku za ples.

Financiranje ovog druženja omogućeno je dobrovoljnim priložima članstva, marljivošću vrijednih domaćica i neumornošću naše drugarice **Dragice Lovreković**.

popravljača svijeta i mesija. Mi dobro znamo da iza svakog revolucionarnog procesa, ma gdje se on zbije, stoji neka društvena potreba čije zadovoljenje sprečavaju preživjele društvene ustanove. Kada se ta potreba još ne osjeća tako jako, niti je možda u toj mjeri opća da bi to obezbijedilo neposredan uspjeh, svaki pokušaj njenoga nasilnoga gušenja samo je osnaženje sve dokle ona ne raskine svoje okove. Naravno teško to ide u glave, u svojim foteljama uvaljenih novih despota, ali mi smo toga posve svjesni kao što smo i svjesni da kontrarevolucija, upakirana kao tranzicija, svojim retrogradnim učincima na ovim prostorima vodi u novo predrevolucionarno stanje, kada će to opće stanje, sa nama ili bez nas, ne pitajući ni Kaptol ni Banske dvore, staviti stvari pod svoje. Mi znamo i to da u temelju tih procesa stoji ona socijalna snaga, koja jedino osigurava razvoj proizvodnih snaga društva, a to je klasa rada, a ne kapitala i sve ideje koje se ne poklapaju sa tim interesom, povijest će ismijati.

Eto vidite, iz tih znanstvenih razloga, mi nipošto nismo stvar prošlosti, gdje nas hoće strpati, nego naprotiv budućnost, jer i naša socijalistička prošlost nije ništa drugo nego tek anticipacija budućnosti. U prošlost se ne vraćamo mi, nego oni koji restauriraju kapitalizam i pod demokracijom prodaju liberalizam. Pred nama, dakle ne treba da strahuju demokrati, jer tek smo mi za istinsku i punu demokraciju u koju vodi emancipacija svih društvenih slojeva u slobodne ljude, a nikako despotizam kapitala, radnička, a ne kapitalistička klasa. Demokracije ne može biti bez socijalizma i zato socijalizam i ne može biti ništa drugo do puna demokracija.

Naša definitivna poruka i na predstojećim izborima ostaje: Ni HDZ, ni SDP, već vlast radničke klase!

I na kraju iz ovih pomalo metaforičkih, ali namjerno i podsticajnih misli vraćam vas u opuštajuću blagdansku atmosferu.

Svima želim puno sreće i sve najbolje u idućoj godini!

Ivan Plješa, predsjednik SRP-a

Protesni skup radnika „Kamensko“

Agonija bez kraja

Piše: *Stjepan Šafran*

Radnici „Kamenskog“ okupili su se 21. prosinca 2010. ispred Trgovačkog suda u Zagrebu u Petrinjskoj ulici, za kada je bilo zakazano stečajno ročište. Sva bijeda hrvatske ekonomske i političke stvarnosti bila je vidljiva na jednom mjestu. Radnici već punih sedam mjeseci bez plaće i socijalne sigurnosti, traže „plaće“ koje na žalost neće dobiti, a Božićni i Novogodišnji blagdani pred vratima samo čine tu činjenicu teže podnošljivijom. Slabo organizirani, bez radikalnih zahtjeva koji bi odgovarali njihovoj dramatičnoj situaciji, tražili su samo isplatu plaća. Trgovački sud u Zagrebu će vjerojatno presuditi u korist jedne grupe interesno povezanih moćnika koje štiti sustav – u kojem su radnici samo marginalna socijalna skupina.

Ispred SRP-a na tom protesnom skupu su bili **Stjepan Šafran** (politički tajnik) i **Slobodan Anđelković**. Vodstvu radničkog protesta predato je pismo podrške, koje nisu htjeli pročitati na skupu, već samo pred radnicima jer im se sadržaj pisma nije sasvim svidio (!):

„Socijalistička radnička partija Hrvatske podržava sve zahtjeve poniženih, obespravljenih i opljačkanih radnika, nekad velike kuće mode u evropskim razmjerima. Znamo da vam ova podrška daje samo moralnu snagu i potporu da istrajete u svojim opravdanim zahtjevima i ne dozvolite da vas ponovno prevare moćnici jednog narkadnog sustava vrijednosti. Mi smo bili na vašim prosvjedima, podržavali smo vas u štrajku, protestnim okupljanjima, a i dalje ćemo to činiti. Borite se za svoja prava, prihvatite našu podršku i zajedno ćemo lakše doći do boljeg života većine, a ne samo povlaštene manjine. Socijalistička radnička partija je stranka svih koji žive od svog rada, bilo da su radnici u tvornicama, na njivama, na fakultetima, u znanosti, školama, zdravstvu.“

Podršku su im dali i studenti Filozofskog fakulteta, Stranka zelenih, Radnička borba i DSŽ-a.

Komemorativni skup Komemoracija i protest u Prkosu Lasinjskom

Piše: *Mr.sc. Mirko Mećava*

U Prkosu Lasinjskom na Kordunu održan je 21. prosinca 2010. komemorativni skup antifašista žrtvama svirepog ustaškog zločina nad žiteljima srpske nacionalnosti u Prkosu i okolnim selima u prosincu 1941. Zloglasne **Paveličeve** postrojbe pod zapovjedništvom poznatih zločinaca – **Maksa Luburića**, **Ante Moškova**, **Jure Rukavine** i **Dide Kvaternika** – pogubile su toga dana sve živo što su zatekli u Prkosu i okolnim srpskim selima. Usmrćeno je oko 1.500, uglavnom žena i starica, među njima 359-toro djece do 15-te godina života. Ubijalo se ne samo mecima iz vatrenog oružja, nego i sadističkim izživljavanjem – nožem, premlaćivanjem, spaljivanjem, silovanjem i na druge svirepe načine, a nakon toga sva ta sela su opljačkana i potpuno spaljena. Preživjeli žitelji Prkosa i okolice podigli su nakon oslobođenja od fašizma spomen-obilježje toga stravičnog događaja, tj. kosturnicu, u kojoj su sahranjeni posmrtni ostaci većine tih žrtava.

Ovaj skup međutim nije bio samo komemorativni, nego prvenstveno protestni, jer je u noći uoči 1. studenog 2010., neposredno uoči dana kada se u cijeloj Europi, pa i šire, mrtvima odaju počasti i poštovanja devastirana ta spomen-kosturnica. Razbijena je spomen ploča, uništena zvijezda petokraka i oštećeni pojedini drugi dijelovi spomen-obilježja. Protestiralo se protiv takvog gnjusnog barbarskog čina, koji ustvari predstavlja nastavak masovnog rušenja i devastiranja antifašističkih spomen-obilježja u Hrvatskoj od 1991. Ali istovremeno i protiv neodgovornog odnosa i ponašanja državnih i lokalnih organa vlasti prema toj i takvoj proustaškoj kriminalnoj pošasti na štetu i sramotu Republike Hrvatske.

Sudionicima skupa, tj. sadašnjim žiteljima Prkosa Lasinjskog i okolnih naselja te članovima SABA, koji su doputovali iz Zagreba i Karlovca, a među njima i veliki broj članova SRP-a, govorili su bivši predsjednik

Republike, sada počasni predsjednik SABA g. **Stjepan Mesić**, izaslanik predsjednika Republike, g. **Predrag Matić**, u ime Vlade njen potpredsjednik g. **Slobodan Uzelac**, u ime Sabora gđa. **Vesna Pusić**, u ime Srpskog narodnog vijeća, g. **Milorad Pupovac**, te u ime SABA RH, potpredsjednik **Mirko Mečava**.

Drugovi iz Radničke borbe su nam dostavili tekst Rezolucije o Evropskoj uniji. Objavljujemo ga u cjelosti. SRP načelno podržava Rezoluciju, ali svi izneseni stavovi ne moraju biti nužno i službeni stavovi SRP-a.

Radnička borba

Ne Europskoj uniji – da ujedinjenoj Europi! (21. prosinac 2010.)

Od svojih prvih početaka borba radnika protiv sistema ugnjetavanja i za ostvarenje osnovnih prava ne poznaje granice. Ta činjenica ne proizlazi iz proizvoljnih ili sentimentalnih, već iz izrazito konkretnih i praktičnih razloga. Kapitalizam je u svojem razvoju razbio zatvorenost u nacionalne granice, tradicionalnu usmjerenost na nacionalnu ekonomiju uz konkurenciju sitnih kapitala zamijenio sustavom svjetskog tržišta obilježenim mnoštvom oblika monopolističkog kapitala, te doveo do ranije nevidene razine integriranosti i međuovisnosti svih dijelova svijeta, posebice Europe. Razvoj u svakome od spomenutih oblika pojavio se u vidu produbljivanja oblika potlačivanja i izrabljivanja: razbijanje zatvorenosti u nacionalne granice bilo je popraćeno nasiljem i negiranjem prava na samoodređenje potlačenih nacija, daljnji razvoj svjetskog tržišta značio je uništenje perifernih ekonomija, pogoršavanje socijalnog položaja radničke klase, te pojačanu ekonomsku, a time i političku dominaciju malenog broja vodećih imperijalističkih sila. Razvijajući se kao reakcija na navedene procese radnički i antikapitalistički pokret je u svoje temelje ugradio internacionalizam. Budući da je vladavina kapitala internacionalna i otpor njoj se organizirao kao internacionalan, te se nasuprot strategiji kapitala koji u cilju očuvanja svoje vladavine nastoji podijeliti radnike (po nacionalnoj, rasnoj, kulturološkoj, dobnj, rodnoj, spolnoj osnovi...), temelji na solidarnosti i jedinstvu svih potlačenih. Polazeći od internacionalističkih principa, dosadašnjih dostignuća ostvarenih u kapitalističkom sustavu, te potrebe borbe za novo društveno uređenje koje će se temeljiti na radničkoj vlasti, u radničkom pokretu Europe se već prije gotovo stotinu godina pojavila težnja za europskom federacijom utemeljenoj na ravnopravnosti svih naroda, solidarnosti, ma-

ksimalnoj socijalnoj zaštiti, ukidanju eksploatacije i pokretanju proizvodnje od strane samih radnika, te političkoj vlasti radničkih vijeća.

Europska unija ne samo da nije korak prema tome cilju, već mu je direktno suprotstavljena. Kao struktura koja nastaje u okvirima društveno-ekonomskog uređenja zasnovanog na izrabljivanju ona ne može biti nešto drugo osim organa za izrabljivanje. Utemeljena kao ekonomska zajednica, EU je prvenstveno ustrojena kao tvorba za ostvarivanje interesa krupnog europskog kapitala, uključujući i zaštitu od drugih konkurentskih gospodarstava na svjetskom tržištu. Umjesto da predstavlja ravnopravnu zajednicu naroda, EU osigurava potpunu dominaciju država koje predstavljaju najveće europske ekonomske sile, čiji se položaj temelji na izrabljivanju nerazvijenih područja, te nadopunjavanju tog ekonomskog izrabljivanja političkim pritiscima. Procesi donošenja političkih odluka prepušteni su uskom sloju oligarhije i birokrata, bez ikakve mogućnosti utjecaja od strane radnog stanovništva. Stvaranje prostora zajedničkog slobodnog tržišta između nerazvijenih i razvijenih zemalja u neravnopravnoj ekonomskoj utakmici, u kojoj najslabije ekonomije ostaju bez gotovo ikakve zaštite, dovodi do daljnjeg propadanja i usporavanja rasta perifernih gospodarstava. Neke od dominantnih država EU se zasnivaju na otvorenoj represiji nad manjinskim narodima i nepriznavanju prava na samoodređenje (primjeri područja Sj. Irske, Baskije, Katalonije), a vanjska politika EU uz to nerijetko implicitno ili eksplicitno podupire slične prakse u drugim dijelovima svijeta (npr. agresorska politika SAD-a i države Izrael). Dominantne članice EU (Velika Britanija, Njemačka, Francuska), kao i EU u cjelini, provode represivnu politiku prema imigrantima; što uključuje pritvaranja, racije, fizička zlostavljanja od državnog represivnog aparata, zadržavanje u sabirnim centrima, protjerivanja i progone iz zemlje (posebno je poznat slučaj nedavnog progona Roma iz Francuske), nemogućnost ostvarivanja temeljnih prava, poticanje islamofobije, te diskriminiranje drugih kultura i načina života. Koristeći se potlačenim položajem imigranata kapital je u stanju održavati niže razine plaća za ovu skupinu i povećavati svoj profit, ucjenjivati ostale radnike i prijetiti im jeftinijom radnom snagom, kao i poticati i izazivati etničke podjele u svrhu razbijanja radničkog pokreta. Ekonomska i socijalna politika EU je otvoreno proturadnička i u službi krupnoga kapitala, što se između ostaloga vidi i u podupiranju mjera protiv recesije koje se sastoje u otvaranju novih prostora kapitalu, te mjerama štednje usmjerenima prema smanjivanju plaća i socijalnih prava, ulaganja u zdravstvo i školstvo, te napadu na standard radnog stanovništva; umjesto udara na profite vladajuće klase. Nasuprot kičastoj propagandi Vlade, oporbe i zavisnih medija, Europska unija je tvorba utemeljena na izrabljivanju radnika

i vladavini krupnoga kapitala, potlačivanju jednih i dominaciji drugih naroda, represiji nad manjinskim skupinama, te dodatnom upropaštavanju nerazvijenih zemalja. Stoga Radnička borba poziva svoje članove, simpatizere, radnike, studente, nezaposlene i umirovljenike da u znak protivljenja EU i principima na kojima funkcionira, prilikom raspisivanja referenduma o pristupanju glasađu protiv pristupanja Hrvatske.

Za radnike u Hrvatskoj ne postoji nikakva suštinska razlika između stanja u Hrvatskoj kakvo je sada i stanja kakvo će biti nakon što uđe u Europsku uniju. Ako i ne uđe u EU Hrvatska će ostati nerazvijena zemlja s položajem ekonomske kolonije, ovisna o volji imperijalističkih vladara EU. Također, radnici u Hrvatskoj imaju svoje ogorčene neprijatelje upravo u vidu hrvatskih vlasnika kapitala i hrvatskih političara; iskustvo nas uči da nema nikakvog razloga za vjerovati da su oni naklonjeniji radnicima od europskih kapitalista i europskih političara. Nasuprot malograđanskim političkim teorijama koje se temelje na mitovima o izabranom narodu, šovinizmu, te primitivizmu nije moguće vratiti ekonomski razvoj unazad, na temelju želja i nekoliko političkih mjera istrgnuti zemlju iz mreže odnosa u kojima se pojavljuje kao ekonomska kolonija, te stvoriti autarkičnu nacionalnu ekonomiju svojstvenu 19.st. u kojoj će povrh toga radnici biti zadovoljni, a profiti očuvani. Jedina alternativa dvjema u suštini identičnim stanjima (sadašnja situacija i Hrvatska u EU) jest borba protiv postojećeg društvenog i ekonomskog poretka, te borba za ostvarenje temeljnih interesa radne populacije. Rješenje se ne sastoji u nazadnom bježanju od dosegnute razine međunarodne povezanosti, nego u promjeni društvenog i ekonomskog konteksta u kojemu se ona pojavljuje. Obilježja EU ne proizlaze iz činjenice što je ona zajednica europskih naroda, nego iz činjenice što je ona tvorba koja predstavlja interese kapitala. Jedini istinski saveznik hrvatskih radnika u borbi za ostvarenje njihovih interesa su napredni europski radnici, posvećeni borbi protiv diktature kapitala, represije nad manjinskim skupinama, te nacionalnog potlačivanja. Jedan od osnovnih oblika borbe treba predstavljati zajednička mobilizacija protiv proturadničkih mjera štednje: osnovni imperativ je što čvršće povezivanje hrvatskih i ostalih europskih radnika u cilju pripremanja napada na vladajuću europski krupni kapital. U perspektivi ovoga europskog radničkog jedinstva prirodno se pojavljuje cilj zacrtan na početku – europska federacija koja će se temeljiti na demokratskoj kontroli nad ekonomskim procesima uz ukidanje vladavine kapitala i logike profita, solidarnosti i pomoći razvijenih područja nerazvijenima, punom poštivanju prava na samoodređenje i ravnopravnosti svih naroda, preuzimanju kontrole nad proizvodnjom od strane samih radnika, te vlasti radničkih vijeća. Tek tada će pojam „ujedinjena Europa“ prestati biti prazna floskula kojom se prikriva sistem ugnjetavanja i dobiti realan sadržaj.

Događanja i zanimljivosti

Uz prisjećanje na 61. godišnjicu osnivanja prvog Radničkog savjeta u bivšoj Jugoslaviji – samoupravljanje u solinskoj tvornici „Prvoborac“

Moj dida - udarnik

Tekst i foto: Nela Jakić

(Tekst je napisan za 1. maj 2009. godine, a prenosimo ga prigodno, uz dozvolu autorice)

Danas je Praznik rada – 1. maj. Ne osjećam se slavljenički, ni radnički, pa ni čestitarski. Kako slaviti? Kome čestitati, kad je zanimanje radnik palo na najniže grane na skoro osušenom stablu koje predstavlja ovo naše društvo?

Proizvodna djelatnost je tek neka djelatnost o kojoj se priča u aoristu – prošlom i svršenom vremenu.

Jadranska željezara je na cjelodnevnoj infuziji, prima sirovinu kap po kap.

Jadranska pivovara se nekako grčevito hvata zadnje slamke spasa.

Škverovi u agoniji čekaju hitnu pomoć, službu spašavanja, šta bilo!?

Radnici bi radili, proizvodili... ali ne daju im. Zadnjim snagama zava-piše:

„Dajte nam sirovine! Sredstva imamo, ruke imamo, radit ćemo, pro-naći kupce i zaraditi da možemo preživjeti, prehraniti naše obitelji. Dajte nam da radimo, jer to je najbolje što znamo!“

Da, radnici su bijesni, ali taj bijes potiskuju u sebe, tlak raste, ali i strah raste.

Gubitak posla, gubitak egzistencije. Kako i gdje dalje?

Mlađi će se već nekako snaći, ali stariji? Tko će ih zaposliti u njihovim godinama? Ne preostaje drugo nego čekati na Zavodu za zapošljavanje do prijevremene mirovine -

crkavice, a do tada živjeti po sistemu – snađi se kako znaš i umiješ! I gotova priča!

Ostat će samo gorčina i jad koje će prenositi dalje na svoje potomke.

U misli mi navrati jedna priča, priča o **Ibrahimu Avdiću**, priča o radniku, muzaču krava, koji je davne 1975. dobio Majsku nagradu za najboljeg radnika u stočarstvu na području tadašnje države, Jugoslavije. Tu priču ispričao nam je **Branko Lentić** svojim dokumentarcem „Dobro jutro Avdići“. Priča o malom čovjeku, radniku, njegovoj mnogobrojnoj obitelji i cjelodnevnom radu. Majska nagrada značila je ujedno i novčanu nagradu koja je mnogo značila za njegovu obitelj.

I reče tada Ibrahim: „Mnogo mi ovo znači. Ne samo što je to priznanje i novčana pomoć, već zato što će jednog dana moji unuci i praunuci znati da je njihov djed bio najbolji radnik!“.

Sjetih se mog dide, radnika u tvornici cementa Sv.Kajo, meštra na visokoj peći.

Radio je on u toj cementari i prije 2. svjetskog rata, kada je bila u privatnom vlasništvu i nikad nije ništa grubo rekao o njenom vlasniku, **Feriću** koji je i tada nagrađivao zaslužne radnike. Nakon 2.svj.rata, tvornica mu je oduzeta i predana radnicima pod parolom „Tvornice radnicima!“.

Ista tvornica, sa novim imenom „Prvoborac“, u kojoj je dida i dalje radio svoj posao i opet primao pri-

znanja za svoj rad.

Nizale su se poslijeratne godine, a s njima i njegove udarničke godine za koje je nagrađen i Ordenom rada.

Odlazio bi u svoju sobu, iz kantunala vadio izlisanu crvenu kutijicu, pokazivao nam svoj orden. Kako su mu samo oči sjajile kad bi pričao priču o kvaru na **Titovom** autu, prilikom jedne njegove posjete, i kako je baš on bio taj meštar koji je popravio Titov Mercedes.

Plaće i penzije brzo su se topile u svakodnevnom životu, ali „blago“ iz kantunala ponosno je čuvao i hvalio se s njim.

Bilo je to vrijeme kada je bila posebna čast zvati se udarnikom. Danas je to izumrla riječ, izbrisana iz svih naziva. Biti udarnikom više nije čast, postala je svojevrсна sramota.

Udarnici su nam izumrli kao dinosauri.

Danas je Praznik rada – 1. maj.

Netko se jutros svečano uredio i izašao na Prvomajski uranak. Netko zbog besplatnog fažola, netko da nekog vidi i bude viđen, a netko za počast svim radnicima – udarnicima.

A netko (nažalost mnogi) ostao je doma, razmišljajući o tome hoće li se, u ponedjeljak kad dođe na posao, još uvijek zvati RADNIKOM, ili će postati tek još jedna reckica u spiskovima Zavoda za zapošljavanje.

A ja sam danas, kao nikada do sada, ponosna što je moj dida bio UDARNIK!

Intervju: Manfred Max-Neef Ekonomija bosih nogu

"Ekonomija treba služiti ljudima, a ne ljudi ekonomiji", kaže čileanski ekonomist Manfred Max-Neef koji je još 1983. osvojio međunarodno priznanje Right Livelihood Award, nagradu koja se naziva i alternativnim Nobelom, zahvaljujući istraživanjima razvojnih alternativa. Povodom 30-godišnjice dodjeljivanja te nagrade intervjuirala ga je Amy Goodman za 'Democracy Now!', a prenio ga je H-Alter 14.12.2010., u prijevodu Marine Kelave, koji u cjelosti objavljujemo.

Manfred Max-Neef

Što je "ekonomija bosih nogu"?

To je metafora, ali metafora koja je proizašla iz konkretnog iskustva. Deset godina sam radio u područjima ekstremnog siromaštva u različitim dijelovima Južne Amerike. Jednoga dana u indijanskom selu u peruanskom gorju je jako kišilo. Stajao sam u slamu, a preko puta mene u blatu je stajao drugi čovjek. Pogledali smo se. On, nizak tip, mršav, gladan, bez posla, uzdržava petero djece, ženu i baku. I ja, fini ekonomist koji je predavao na Berkeleyu. Gledali smo jedan drugoga i ja sam iznenada shvatio da nemam ništa koherentno za reći tom čovjeku, da je sav moj jezik kao ekonomista potpuno beskoristan. Zar da mu kažem da bude sretan zato što je BDP porastao

za pet posto ili nešto takvo? Otkrio sam da nemam jezika i da ga moram ponovo otkriti. To je podrijetlo metafore bosonoge ekonomije, a konkretno znači što ekonomist mora vježbati, mora se usuditi stati u blato. Ekonomisti studiraju i analiziraju siromaštvo iz svojih lijepih ureda. Imaju sve statistike i rade modele, znaju sve što se može znati o siromaštvu, ali ga ne razumiju. I to je osnovni problem koji je potpuno promijenio moj život kao ekonomista i potaknuo me da tražim drugačiji jezik.

Kako primjenjujete takvu ekonomiju proizašlu iz iskustva siromaštva?

Stvari su puno dublje. Nema recepta koje vi u Americi toliko volite, petnaest koraka do rješenja i slično. Dosegli smo točku u evoluciji kada znamo mnogo, a razumijemo vrlo malo. Nikada u ljudskoj povijesti nije postojala takva akumulacija znanja kao zadnjih sto godina. Ali pogledajmo sebe. Za što služi to znanje, što smo učinili s njim? Poanta je da znanje samo po sebi nije dovoljno, manjka nam razumijevanje. Recimo da ste prostudirali sve, s teološkog, antropološkog, biološkog pa čak i biokemijskog polazišta, o ljudskom fenomenu koji se zove ljubav i pretpostavite da znate sve. Međutim, dok se ne zaljubite, ljubav ne možete razumjeti, što znači da možete razumjeti samo ono čega postanete dio. Kada pripadaš možeš razumjeti, kada si odvojen, možeš akumulirati znanje što je bila funkcija znanosti. Znanost je podijeljena u djelove, ali razumijevanje je holistično. Ekonomisti studiraju i analiziraju siromaštvo iz svojih lijepih ureda. Imaju sve statistike i rade modele, znaju sve što se može znati o siromaštvu, ali ga ne razumiju. I to se zbiva i sa siromaštvom. Ja sam u konačnici nešto i razumio jer sam bio tamo, živio sam sa siromašnima, jeo s njima, spavao s njima. Shvatio sam da postoje drugačije vrijednosti i principi i da možete naučiti fantastične stvari tamo gdje to ne biste očekivali. Od siromašnih sam nau-

čio mnogo više nego na sveučilištu, ali jako malo ljudi ima takvo iskustvo. Ako se ne gleda izvana već uči iznutra, naučite sjajne stvari. Ljudi koji žele raditi na iskorjenjivanju siromaštva ne znaju da je u siromaštvu enormna kreativnost. Ne možete biti idiot ako želite preživjeti. Kreativnost je konstantna. Zatim suradnja, međusobna pomoć, izvannredne stvari koje se više ne nalaze u dominantnom društvu, individualističkom, egoističnom, pohlepnom, potpuno suprotnom. Ponekad je šok da nađete mnogo sretnije ljude u siromaštvu nego u svojoj okolini. To znači da siromaštvo nije samo pitanje novca. Mnogo je kompleksnije.

Kako putujete između svjetova? Kada ste živjeli u zajednicama u kojima ste tako puno naučili, što su ti ljudi pitali vas?

Mi sebe precjenjujemo. Mislimo da svi žele biti poput nas, da će oni siromašniji nadići svoje probleme ako postanu što više nalik nama, a to je glupost. Mogu vam dati puno primjera. Na primjer, susretao sam se često po Južnoj Americi s mladim ljudima koji volontiraju u Mirovnom korpusu, dragi mladi ljudi. Jednom su neki od njih ženi koja je ručno plela dva poncha tjedno poklonili stroj kako bi brže radila. Kada su se nekoliko mjeseci kasnije vratili pitali su je da li sada plete deset poncha tjedno, a ona je rekla da je još uvijek na dva, da njoj više ne treba. U našem okruženju moraš raditi uvijek više i više. Izgubili smo osjećaj za vrijednost koju ima vrijeme provedeno u uživanju ili razvijanju odnosa s prijateljima.

Što moramo promijeniti?

Gotovo sve. Dramatično smo glupi. Sistematično se ponašamo suprotno od dokaza koje imamo. Znamo točno što ne bismo trebali činiti, a i veliki političari znaju točno što ne treba raditi, ali svejedno to čine. Ne znam kako to promijeniti, ali definicija gluposti je ponašati se protiv dokaza. Jedino možemo biti sigurni da dolazi slijedeća kriza, dvaput jača. I da za tu krizu novca više neće

biti i to će biti posljedica sistematične ljudske gluposti. Zašto se toliko boje promijeniti, umjesto da prekinu obrasce, akceleriraju ih. Bojim se onoga što dolazi.

Potreban nam je potpuno novi koncept ekonomije. Ova je ekonomija luda i otrovna. Ja sam ekonomist, ali se borim protiv ekonomije kakva se poučava i prakticira. Borim se već gotovo četrdeset godina jer je to apsurdna ekonomija koja nema nikakve veze sa stvarnim životom. Sve je izmišljotina. Uvjeravaju nas da ako model ne radi, to nije zato što je model pogrešan već zato što nas stvarnost vara. Poučava se neoklasična ekonomija, čiji je potomak neoliberalna ekonomija. A neoklasična ekonomija potječe iz 19. stoljeća. Trebamo li riješiti probleme 21. stoljeća koji nemaju presedana s modelima iz 19. stoljeća? Nemamo više fiziku iz 19. stoljeća, ni biologiju, ni inženjerstvo, ni ništa drugo. Jedino područje u kojem smo zaostali u 19. stoljeću je ekonomija, što je elementarni apsurd, a *mainstream* mediji nas uvjeravaju da tako i treba biti.

Kako bi izbjegli katastrofu, da ste u poziciji moći, što biste učinili?

Problem počinje na sveučilištima. Sveučilišta su postala suučesnik u održavanju svijeta kakvog ne želimo. Ako ne učite nešto drugo studente ekonomije, kako očekivati od njih da promijene nešto kao profesionalci. Kada sam ja studirao u ranim pedesetima, bilo je drugačije. Imali smo bazične kolegije kao povijest ekonomske misli koji više ne postoje u *curriculumu*, kao da nije bitno znati što su ekonomisti prije našeg vremena mislili. To je arogancija. Sveučilišta su postala suučesnik u održavanju svijeta kakvog ne želimo. Ako ne učite nešto drugo studente ekonomije, kako očekivati od njih da promijene nešto kao profesionalci. Ono što znamo sada vrijedi za zauvijek? Tu prestaje biti znanost i postaje religija. To je neoliberalna ekonomija. Trebamo kultivirane ekonomiste

koji znaju otkuda potječu, kako su se ideje razvijale. Drugo, trebamo ekonomiju koja vrlo jasno razumije sebe kao podsistem šireg sustava koji je konačan, biosfere, te je po tome beskonačan rast nemoguć. I treće, trebamo sustav koji razumije da ne može funkcionirati bez ozbiljnosti ekosustava. Ekonomisti ne znaju ništa o ekosustavu. Ne znaju ništa o termodinamici, ni o bioraznolikosti. U tom su pogledu totalni ignoranti, a ja stvarno ne vidim da bi ekonomistu nanijelo štetu ako bi znao da ako pčele izumru, on bi izumro također, jer ne bi bilo više hrane za njega. Ali ekonomisti ne znaju da mi ovisimo o prirodi u potpunosti. Za njih je priroda podsustav ekonomije što je sasvim ludo.

Zatim, treba dovesti potrošnju bliže proizvodnji. Ja živim na dubokom jugu Čilea, fantastičnom području za proizvodnju mliječnih proizvoda. Međutim, u hotelu u kojem sam bio prije nekoliko mjeseci za doručak sam dobio maslac iz Novog Zelanda. Nije li to ludo? A zašto? Zato što ekonomisti ne znaju kako izračunati stvarne troškove. Dovedi maslac s udaljenosti od 20.000 kilometara na mjesto gdje se proizvodi jako dobar maslac pod izgovorom da je jeftiniji je kolosalna glupost, zato što ne uzima u obzir koji je utjecaj na okoliš imalo 20.000 kilometara transporta. I uz to jeftiniji je zato što je subvencioniran tako da je jasno da je ovo slučaj u kojem cijene nikad neće reći istinu. Sve su to trikovi koji čine strašne štete. Ako se proizvodnja približi potrošnji, jest ćemo kvalitetniju hranu. Znat ćemo otkuda dolazi. Možda ćemo poznavati osobu koja ju je proizvela. Tako se stvar humanizira, ali praksa ekonomista danas je totalno dehumanizirana.

Ne mislite li da će nas Zemlja natjerati na drugačiji način razmišljanja, da se bližimo kraju?

Neki utjecajni znanstvenici tvrde slično, ali ja nisam još stigao do te točke. Ne mislim da je konačna presuda da za nekoliko desetljeća čovječanstva više neće biti, ali nismo

ni daleko. Reći ću da smo prešli jednu od tri rijeke. Zastrašujuće je kako se količina katastrofa gomila posvuda u svim manifestacijama, oluje, potresi, erupcije vulkana, Zastrašujuće je, ali mi i dalje nastavljamo istim putem.

Dakle, što vam daje nadu? U svemu što ukazuje na naš izravn put u katastrofu što je kompenzacijska sila?

Ne znam. To je samo nada. Vjerujem da, ako će se nešto uistinu promijeniti, tome će prethoditi nešto još dramatičnije, na žalost, te će onda možda biti naše reakcije. Majanski kalendar, na primjer, govori o 2012., da će se 21. prosinca 2012. velike stvari dogoditi. Ne znam što bi to moglo biti, ali možda se nešto dogodi pa započnemo novu eru malo prosvjetljeniji.

Što ste naučili u siromašnim zajednicama u kojima ste živjeli što vam daje tu nadu?

Solidarnost među ljudima, respekt za druge, međusobna pomoć. Bez pohlepe. Ta je „vrijednost“ odsutna u siromaštvu, a pomislili bi ste da će pohlepe tamo biti više nego drugdje, da pohlepa pripada ljudima koji nemaju ništa. Međutim, upravo je suprotno, što imaš više, postaješ pohlepniji. Cijela ta kriza proizvod je pohlepe. Pohlepa je prevladavajuća vrijednost u svijetu danas i dok god se tako nastavi, s nama je svršeno.

Koja biste načela vi učili mlade ekonomiste?

Principi ekonomije kakva bi trebala biti bazirani su na pet postulata i jednoj fundamentalnoj vrijednosti. Prvo, ekonomija treba služiti ljudima, a ne da ljudi služe ekonomiji. Drugo, razvoj se tiče ljudi, a ne objekata. Treće, rast nije istoznačan razvoju, a razvoj ne podrazumijeva nužno rast. Četvrto, nikakva ekonomija nije moguća bez ekosustava. Peto, ekonomija je podsustav većeg konačnog sustava, biosfere, te time beskonačan rast nije moguć.

Kada je u pitanju ekonomski interes, mi zaboravimo život i to ne samo drugih bića, već i ljudskih. Fundamentalna vrijednost koja bi podržala novu ekonomiju trebala bi biti da nikakav ekonomski interes nikada ne može biti iznad važnosti života. Kada kažem život, ne mislim samo na ljudska bića, zato što je za mene u središtu čudo života u svim svojim manifestacijama. Ali kada je u pitanju ekonomski interes, mi zaboravimo život, ne samo drugih bića, već i ljudskih. Ako se priđe ta lista, od jedne točke do druge, vidimo da je ono što je danas na djelu potpuno suprotno svakoj točki.

Možete li nam pobliže objasniti treću točku, rast i razvoj?

Rast je kvantitativna akumulacija. Razvoj je oslobađanje kreativnih mogućnosti. Svaki živući sustav u prirodi raste do određene točke i zatim prestaje rasti. Vi ne rastete više, kao ni ja. Ali i dalje se razvijamo. U protivnom ne bismo sada ovdje razgovarali. Dakle, razvoj nema granicu. Rast ima granicu. To je jako velika stvar koju ekonomisti i političari ne razumiju. Kada je u pitanju ekonomski interes, mi zaboravimo život i to ne samo drugih bića, već i ljudskih. Oni su opsjednuti fetišem gospodarskog rasta.

Autor sam poznate hipoteze praga, koja kaže da u svakom društvu postoji razdoblje u kojem gospodarski rast, konvencionalno shvaćen ili ne, dovodi do poboljšanja kvalitete života. Ali samo do određene granice, praga iza kojeg, ako se rast nastavi, kvaliteta života počinje opadati. To je situacija u kojoj se sada nalazimo.

SAD je najdramatičniji primjer koji možete pronaći. Naslov jednog od poglavlja moje knjige *Raskrinkana ekonomija*, koja će biti objavljena ovoga mjeseca u Engleskoj, je *Sjedinjene Države, podrazvijena nacija*, što je nova kategorija. Imamo razvijene, podrazvijene i one u razvoju. A SAD je primjer zemlje, u kojoj jedan posto Amerikanaca živi sve bolje i bolje, a 99 posto lo-

šije, u svim vrstama manifestacija. Postoje tisuće ljudi koji spavaju u automobilu parkiranim ispred kuće koja je nekoć bila njihova kuća. Milijuni ljudi su sve izgubili. No, špekulantima koji su proizveli cijeli nered je fantastično. Nemaju nikakvih problema.

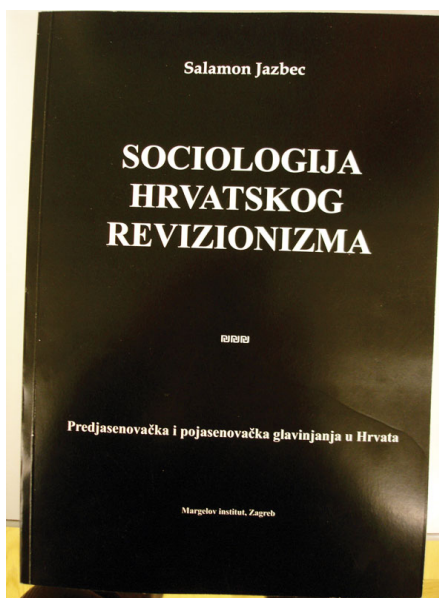
Kako biste to preokrenuli?

Ne znam kako to okrenuti. Okrenut će se samo od sebe na katastrofični način. Možda milijuni ljudi odjednom izađu na ulice u SAD-u i počnu razbijati. Situacija je apsolutno dramatična. To bi trebala biti najmoćnija zemlja na svijetu, a čak i u ovakvim uvjetima nastavlja s tim glupim ratovima, troše sve više, više milijuna i trilijuna. Trinaest milijardi dolara za špekulante, a nijedan cent za ljude koji su izgubili svoje domove. Kakva je to logika?

Knjiga

Salamon Jazbec: Sociologija hrvatskog revizionizma

Tekst i foto: Božidar Dugonjić

U središnjoj knjižnici „Prosvjete“ u Zagrebu 16. prosinca 2010., u punoj dvorani (preko šezdeset učesnika, članova SRP-a, SABA, Društva J.B.Tito i dr.) održana je promocija

knjige **Salamona Jazbeca** „Sociologija hrvatskog revizionizma“, koja je nastavak prethodne knjige o povijesnom revizionizmu iz 2008. godine. Nakladnik knjige je Margelov institut, a tiskana je uz financiranje Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Detalji s promocije

Prvi promotor, direktor Margelovog Instituta, **Alen Budaj**, govorio je o pozitivnim i negativnim aspektima savjesti Hrvatske, posebno u periodu 1941.-45. Naglasivši da i trenutno u Hrvatskoj ima profašističkih akcija i grupa, klica osvjedočenih fašista koje su prisutne u obliku prešućivanja zločina i rušenju spomenika NOB i žrtavama fašizma. Knjiga je je prkos svima koji bi željeli da nema drugačijih od njih, ona je pokušaj pomoći antifašistima. Budaj knjigu posvećuje pokojnom **Dr. Branku Horvatu**.

Recenzent knjige, **prof. dr. Svetozar Livada** izjavio je da je knjiga „Magnissimum Crimen“ iz 2008. početnica stvarne povijesti koja se kod nas privatizira i falsificira. NDH se često prikazuje kao napredna i sređena država a bila je zločin sama po sebi, u njoj je bilo 82 koncentraciona logora što se prešućuje. Čak ni crkva nikad nije osudila fašizam, negiraju se žrtve fašizma i uklanja svaki trag tome ako je ikako moguće. Ova knjiga je bogata dokumentima jer sadrži 1.520 fusnota. Autor, Salamon Jazbec, govorio je o stvaranju tih svojih dviju knjiga. Spomenuo je staru jidiš poslovicu: „Poznajem mnogo lijepih ljudi koji su izgubili obraz!“. Naglasio je da ovo nije znanstveni rad nego početak sociologije društva u kojem je mnogo laži. Pisana je u obrani istine. „Ako je lažna povijest, onda smo lažni i mi!“

Naslovnica broja za prosinac: Orden rada (sa srebrnim vijencem) – orden je bilo jedno od odlikovanja SFRJ. Ustanovilo ga je Predsjedništvo AVNOJ-a 1. svibnja 1945. godine, a dodjelivalo se pojedincima i organizacijama za osobiti doprinos privredi i napretku zemlje. Rad je i na taj način bio vrednovan, a svoju historijsku emancipatorsku ulogu počeo je na ovim prostorima ostvarivati gigantskim koracima putem samopravljanja, prije točno 61 godinu. Dana 29. prosinca 1949. u solinskoj tvrtni „Prvoborac“ ustanovljen je prvi Radnički savjet, godinu dana prije službenog uvođenja radničkog samopravljanja koje je otvaralo prostor razvoju neposredne demokracije. U ovom broju prisjećamo se tog povijesnog trenutka, odnosno 61. obljetnice uvođenja samoupravljanja. SRP je danas jedina politička partija u Hrvatskoj koja se programski opredijelila razvijati sve modalitete radničke participacije, od suodlučivanja do punog radničkog samoupravljanja.

Kontakti

Socijalistička radnička partija Hrvatske

Pavla Hatza 14, 10000 Zagreb

Tel: + 385 (0)1 48 35 340

Ivan Plješa, predsjednik

Stjepan Šafran, tajnik

Regionalna organizacija SRP-a Zagrebačko-zagorska

Kralja Tvrtka 13, 10430 Samobor

GSM: + 385 (0)98 380 762

Milan Vasiljević, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a Slavonsko-posavska

Kralja Petra IV. 6, 35000 Slavonski brod

GSM: + 385 (0)91 895 1099

Vlado Bušić, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a Banijsko-moslavačka

Stjepana i Antuna Radića 31, 44000 Sisak

Tel: + 385 (0)44 531 577

Joso Lončarić, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a za Dalmaciju

Kralja Zvonimira 35, 21000 Split

Tel: + 385 (0)21 482 934

Ranko Adorić, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a za Istru

Istarska 5, 52100 Pula

Tel: + 385 (0)52 219 036

Vladimir Kapuralin, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a Primorsko-goranska

Blaža Polića 3, 51000 Rijeka

GSM: + 385 (0)91 12 03 975

Dalibor Vidović, predsjednik

SRP Grad Zagreb

Pavla Hatza 14, 10000 Zagreb

Tel: + 385 (0)1 48 35 340

Zvezdana Lazar, predsjednica

